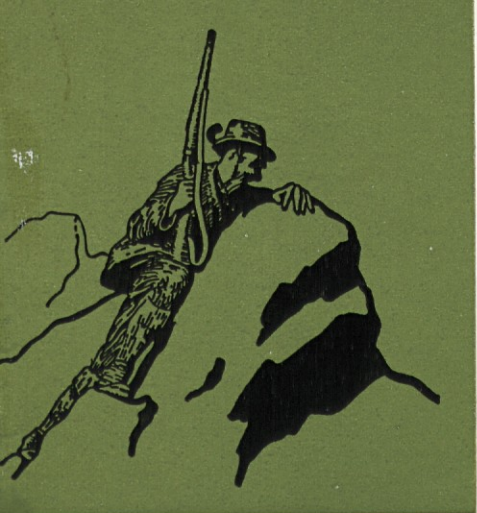

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

December 1978 **9**

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije
revija za lovstvo
letnik LXI., št. 9
december—gruden 1978

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

Izdajateljski svet:

Tone Svetina, predsednik,
Franjo Bulc, Janez Černač,
Janez Gregori, Gregor Kersnik,
Slavko Korbar, Slavko Kovač,
Franc Poredoš, Anton Simonič,
Peter Soklič, Marijan Šebenik,
Henrik Vadnov.

Uredniški odbor:

Tone Svetina, glavni urednik,
France Cvenkel, urednik in
odgovorni urednik,
Anton Simonič, Henrik Vadnov,
Stane Valentinčič.
Pomočnik urednika: Janko Perat.

LOVEC izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide
v začetku lovskega leta, v aprilu.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo SRS, št. 421-2/72,
oprosteno prometnega davka.
Ta številka je izšla v 19 500 izvodih.
Letni prispevek zveze lovskih družen
Lovski zvezi Slovenije, v katerem
je vračunana tudi naročnina za glasilo
Lovec, je po članu 180 din
oz. 223 din po članu, sprejetem v LD
v letu 1978.

Za druge naročnike je letna naročnina
200 din, za inozemstvo 320 din.
Posamezna številka 16 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.
Odpovedi med letom ne upoštevamo.

Vse gradivo za objavo

pošiljajte Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 — p. p. 505,
61001 Ljubljana. Telefon (061) 21-245
in 21-819. Nenaročenih rokopisov
in slik ne vračamo.

Cene malim oglasom:

do 15 besed 50 din, od 15 do 25 besed
70 din, od 25 do 30 besed 100 din.
Za vsako nadaljnjo besedo 6 din.
Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.
Za oglašanje obrtnih in drugih storitev
ali uslug v malih oglasih velja
dvojna cena. Male oglase je treba
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije:
50101-678-47158.

Slika na naslovni strani ovitka:

Divji prašič lanščak išče želod
in žir med decembrskim listjem.
Fotografiral Janez Černač, pred-
sednik Fotokino kluba DIANA

Razgovor pred lovom

Narisal akademski slikar Peter Adamič

IZ VSEBINE:

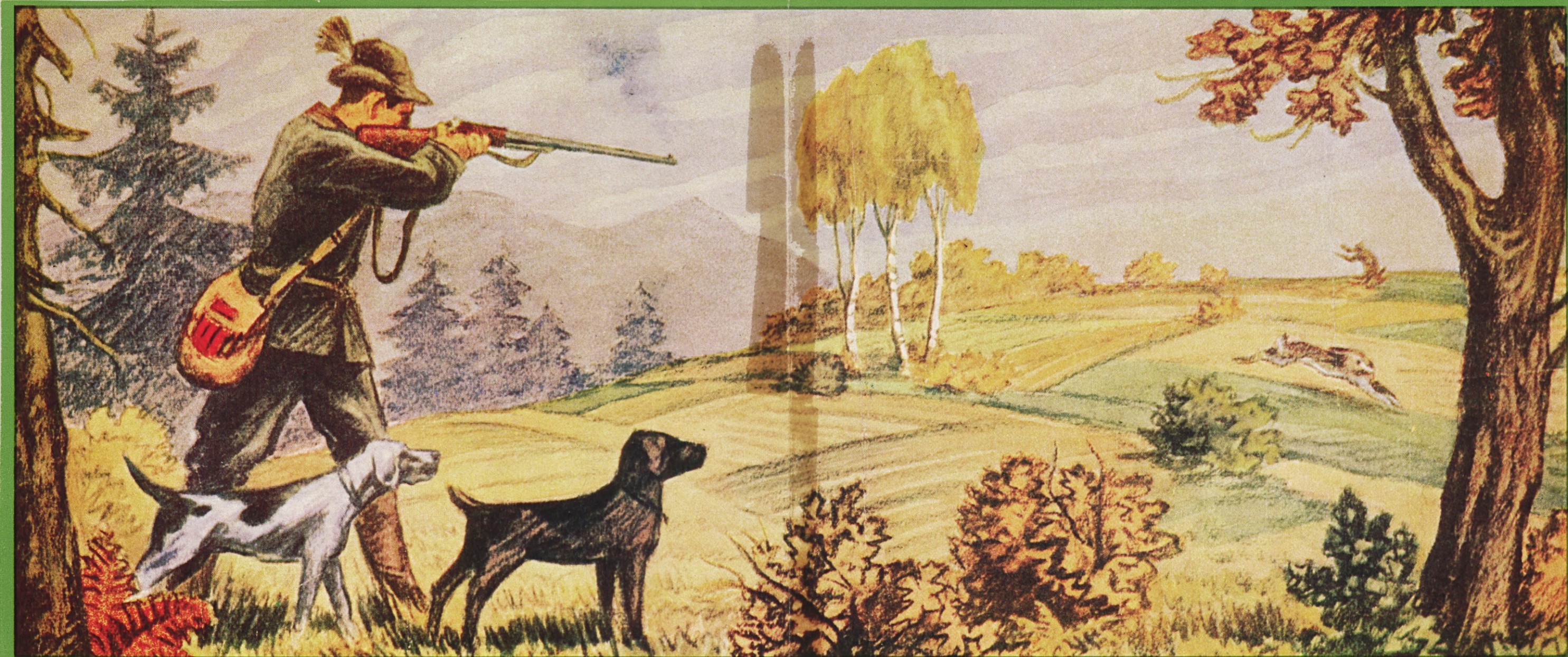
Lojze Briški	258	Naša organizacija in »Lovec« prehajata na poslovanje po koledarskem letu
Danilo Todorović	260	Tito naš najdražji gost
Veljko Varičak	262	Mednarodna lovska razstava v Bukarešti
Miha Adamič	266	O gojitvi srnjadi na koprskem lovskegojitvenem območju
Janko Perat	269	Vsako leto ima svojo jesen, pesem
Karel Gošler	270	Steklina že tik pred našimi vrati
Mirko Šušteršič	271	Nekaj o psu goniču
	272	Pravilnik za ocenjevanje dela goničev
Po lovskem svetu:	274	V Delti Donave — France Cvenkel
Lovska organizacija:	278	Ustavno sodišče o članstvu v dveh ali več LD
	278	Značke lovskih organizacij — VII.
	280	Uplenitelj štoklje izključen z lovske družine — C. F.
Jubilanti:	280	Miran Šumak — petdesetletnik
—	281	Ivan Cvar — petdesetletnik
Fotokino klub Diana:	282	Naše fotografije na razstavi v Bukarešti — J. Černač
Lovska kinologija:	282	Republiška tekma goničev 1978 — M. Kelih
	284	Memorial Bogdana Sežuna — L. Zadnik
V spomin:	284	
Lovski oprtnik:	285	Šoje redčijo stalež drobnih ptic pevk — F. Avčin

Slika na drugi strani ovitka:

Preža sameva nad tihimi lesovi pod zaspanim decembrskim nebom
Foto Ivo Napotnik, član LD Smrekovec

Posebna priloga te številke:

Lovčev koledar 1979, z barvno sliko »Na poljskem lovu«, delo slikarja Maksima Gasparija

Naslikal Maksim Gaspari

Lovčev koledar 1979

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ	JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 P Novo leto 2 T Makarij 3 S Genovefa 4 Č Angela 5 P Simeon 6 S Gašper 7 N Zdravko 8 P Severin 9 T Julijan 10 S Gregor 11 Č Pavlin 12 P Tatjana 13 S Veronika 14 N Srečko 15 P Pavel 16 T Marcel 17 S Anton 18 Č Marjetka 19 P Marij 20 S Boštjan 21 N Neža 22 P Cene 23 T Rajko 24 S Francišek 25 Č Darko 26 P Pavla 27 S Janez 28 N Tomaž 29 P Franc 30 T Martina 31 S Janez	1 Č Ignac 2 P Marija, S. 3 S Blaž 4 N Andrej 5 P Agata 6 T Dora 7 S Egidij 8 Č Janez 9 P Polona 10 S Viljem 11 N Marija 12 P Damijan 13 T Katarina 14 S Valentin 15 Č Jurka 16 P Julijana 17 S Silvin 18 N Simeon 19 P Julijan 20 T Leon 21 S Irena 22 Č Marjeta 23 P Marta 24 S Matija 25 N Sergij 26 P Andrej 27 T Pust 28 S Roman	1 Č Albin 2 P Janja 3 S Milena 4 N Kazimir 5 P Janez 6 T Miro 7 S Tomaž 8 Č Dan žena 9 P Franciška 10 S Viktor 11 N Kristof 12 P Gregor 13 T Kristina 14 S Matilda 15 Č Klemen 16 P Hilarij 17 S Jerica 18 N Edvard 19 P Jožef 20 T Klavdija 21 S Benedikt 22 Č Katarina 23 P Viktorijan 24 S Jelka 25 N Minka 26 P Maks 27 T Rupert 28 S Bojan 29 Č Ciril 30 P Bogo 31 S Benjamin	1 N Hugo 2 P Franc 3 T Ljuba 4 S Izidor 5 Č Vinko 6 P Viljem 7 S Darko 8 N Cveta 9 P Tomaž 10 T Mehtilda 11 S Filip 12 Č Lazar 13 P Ida 14 S Valerij 15 N Helena, V. n. 16 P Bernarda 17 T Rudi 18 S Konrad 19 Č Leon 20 P Neža 21 S Simeon 22 N Leonida 23 P Vojko 24 T Jurij 25 S Marko 26 Č Marcelin 27 P Ustanov. OF 28 S Pavel 29 N Robert 30 P Katarina	1 T Praznik dela 2 S Boris 3 Č Aleksander 4 P Svetko 5 S Angel 6 N Janez 7 P Stanko 8 T Viktor 9 S Dan zmage 10 Č Izidor 11 P Žiga 12 S Pankracij 13 N Servacij 14 P Bonifacij 15 T Zofka 16 S Janez 17 Č Jošt 18 P Erik 19 S Ivo 20 N Bernard 21 P Dan let. JLA 22 T Milan 23 S Željko 24 Č Suzana 25 P R. d. m. Tita 26 S Zdenko 27 N Janez 28 P Avguštin 29 T Magdalena 30 S Ivana 31 Č Angela	1 P Radovan 2 S Erazem 3 N Pavla, Bink. 4 P Franc 5 T Valerija 6 S Norbert 7 Č Robert 8 P Medard 9 S Primož 10 N Marjeta 11 P Srečko 12 T Čedomir 13 S Anton 14 Č Vasilij 15 P Vid 16 S Beno 17 N Gorazd 18 P Ljubo 19 T Julijana 20 S Silverij 21 Č Alojz 22 P Ahac 23 S Kresnica 24 N Janez 25 P Vilko 26 T Stojan 27 S Ema 28 Č Hotimir 29 P Peter, Pavel 30 S Emilija 31 T Ignac	1 N Bogoslav 2 P Marija 3 T Tomaž 4 S Dan borca 5 Č Ciril, Metod 6 P Bogomila 7 S Manica 8 N Spela 9 P Veronika 10 T Ljubica 11 S Olga 12 Č Mohor 13 P Evgen 14 S Franc 15 N Vladimir 16 P D. tank. JLA 17 T Aleš 18 S Miroslav 19 Č Vincenc 20 P Marjeta 21 S Danilo 22 N Dan vstaje 23 P Branislav 24 T Kristina 25 S Jakob 26 Č Ana 27 P Sergej 28 S Zmago 29 N Marta 30 P Krilan 31 T Ignac	1 S Peter 2 Č Alfonz 3 P Lidija 4 S Dominik 5 N Marija 6 P Ljubo 7 T Kajetan 8 S Miran 9 Č Janez 10 P Lovrenc 11 S Suzana 12 N Klara 13 P Lilijana 14 T Demetrij 15 S Marija 16 Č Rok 17 P Pavel 18 S Helena 19 N Ljudevit 20 P Bernard 21 T Ivana 22 S Timotej 23 Č Zdenka 24 P Jernej 25 S Ludvik 26 N Bernard 27 P Jože 28 T Avguštin 29 S Janez 30 Č Roza 31 P Rajko	1 S Tilen 2 N Stefan 3 P Dora 4 T Zalka 5 S Lovrenc 6 Č Petronij 7 P Marko 8 S Marija 9 N Peter 10 P D. mor. JLA 11 T Milan 12 S Gvido 13 Č Filip 14 P Rastko 15 S Nikodem 16 N Ljudmila 17 P Franciška 18 T Irena 19 S Suzana 20 Č Svetlana 21 P Matej 22 S Mavricij 23 N Slavojka 24 P Nada 25 T Uroš 26 S Justina 27 Č Damijan 28 P Venčeslav 29 S Mihael 30 N Jelka 31 P Rajko	1 P Julija 2 T Miran 3 S Terezija 4 Č Franc 5 P Marcel 6 S Vera 7 N D. art. JLA 8 P Brigita 9 T Abraham 10 S Samo 11 Č Milan 12 P Maks 13 S Edvard 14 N Nedeljko 15 P Terezija 16 T Jadviga 17 S Marjeta 18 Č Luka 19 P Etbin 20 S Irena 21 N Urška 22 P Marija 23 T Severin 24 S Rafael 25 Č Darija 26 P Lucijan 27 S Sabina 28 N Simon 29 P Ida 30 T Sonja 31 S Bolfenk	1 Č Dan mrtvih 2 P Dušanka 3 S Silva 4 N Drago 5 P Zaharija 6 T Lenart 7 S Engelbert 8 Č Bogomir 9 P Božidar 10 S Andrej 11 N Martin 12 P Emil 13 T Stanislav 14 S Nikolaj 15 Č Polde 16 P Jerica 17 S Gregor 18 N Roman 19 P Elizabeta 20 T Srečko 21 S Marija 22 Č Cilka 23 P Klemen 24 S Janez 25 N Katarina 26 P Konrad 27 T Virgil 28 S Jakob 29 Č Dan repub. 30 P Andrej	1 S Božena 2 N Blanka 3 P Franc 4 T Barbara 5 S Sava 6 Č Miklavž 7 P Ambrož 8 S Marija 9 N Valerija 10 P Smiljan 11 T Danijel 12 S Aljoša 13 Č Lucija 14 P Dušan 15 S Kristina 16 N Alblina 17 P Lazar 18 T Radko 19 S Urban 20 Č Julij 21 P Tomaž 22 S Dan JLA 23 N Viktorija 24 P Eva 25 T Božič 26 S Stefan 27 Č Janez 28 P Živko 29 S Tomaž 30 N Evgen 31 P Silvester

Naša organizacija in »Lovec« prehajata na poslovanje po koledarskem letu

Lojze Briški

Pred seboj imamo 9. številko Lovca, ki je zadnja številka LXI. letnika. Hkrati je to tudi zadnja številka petindvajsetega letnika, kolikor jih je izšlo v okviru lovskega leta. Lovec se namreč pridružuje prehodu lovske organizacije na poslovanje po koledarskem letu in prva številka naslednjega letnika bo izšla prihodnji mesec, januarja 1979.

Celega četrto stoletja smo v lovski organizaciji poslovali v okviru lovskega leta (od 1. 4. do 31. 3.) in temu ustrezno je izhajal tudi Lovec. To je pa že tako dolga doba, da ravnanja ljudi dobijo moč navad in postanejo del zavesti. Tudi delo in življenje v lovskih kolektivih, ki je bilo prirejeno lovskemu letu, je postalo del ustaljenih navad. Prehod na koledarsko leto bo poleg administrativno-finančnih opravil terjal tudi nekatere spremembe v načinu dela lovskih organizacij. Vrsto družinskih opravil bo treba prilagoditi novemu lovskogospodarskemu letu, ki se bo začelo 1. januarja in sklenilo 31. decembra. Nekatera opravi-

la pa bo nujno tudi v bodoče zadržati v dosedanjem časovnem zaporedju. To pomeni, da moramo prehod na novo lovskogospodarsko leto obravnavati celovito in ne le kot spremembo administrativno-tehničnega poslovanja.

Že prej, posebno pa po sprejetju zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč, se je med lovci utrjevalo mnenje, da naj bi tudi v lovstvu prešli na poslovanje po koledarskem letu. V prid takemu mnenju so bili navedeni razlogi, ki jim ni bilo mogoče oporekati. To so pokazale tudi širše razprave v zadnjem letu. Za prehod na koledarsko leto so se najprej izrekli predsedniki skupščin in predsedniki izvršnih odborov zvez lovskih družin na posvetu, ki je bil maja letos. Upoštevajoč mnenje tega posveta, je izvršni odbor naše skupščine oblikoval predlog, ki smo ga poslali v razpravo lovskim družinam, zatem je o njem razpravljala in sklepala skupščina Lovske zveze Slovenije na seji konec ju-

nija letos. Kakor vemo, je skupščina soglasno pritrdila predlogu in sklenila, da lovske organizacije v naši republiki s 1. januarjem naslednjega leta preidejo na poslovanje po koledarskem letu.

Razlogi za tako odločitev so v glavnem naslednji:

— Dejavnost lovskih organizacij je širšega družbenega pomena. S svojimi programi in delom se vključujejo v programe in plane družbenopolitičnih skupnosti in drugih dejavnosti, s katerimi sodelujejo. Zlasti pomembno postaja vključevanje lovstva v srednjeročni program razvoja ter programiranje celotne, z varstvom in gojitvijo divjadi povezane dejavnosti lovstva, kmetijstva in gozdarstva v okviru lovskogojitvenih območij. Razumljivo je, da se moramo pri tem ravnati po splošno veljavnem času in terminih.

— Lovske organizacije so se v finančnem poslovanju dolžne ravnati po obstoječih splošno veljavnih predpisih. Le-ti pa vse terminske zahteve vežejo na čas po koledarskem letu. Časovna neuskladenost gospodarskega in finančnega poslovanja pa nikakor ni sprejemljiva.

— Z novim zakonom se lovna doba na divjad večine vrst zaključi konec koledarskega leta. To nam omogoča, da gospodarski, finančni in administrativni del lovskogospodarskega leta sklenemo ob koncu leta. Kolikor je lov na divjad nekaterih vrst odprt še januarja in kasneje, pa bomo uspehe tega lova (lovino ipd.) že vključevali v letni načrt gospodarjenja tekočega koledarskega leta.

Lovskogospodarsko poslovanje v okviru koledarskega leta bo torej terjalo časovne premike nekaterih gospodarskih, administrativnih in tehničnih opravil, pa tudi društveno življenje bo treba v marsičem spremeniti ob prehodu na novo leto. Ne smemo pa časovno spreminjati vseh tistih ustaljenih in v praksi preizkušenih opravil, ki jih narekuje naša temeljna dejavnost, tj. varstvo in gojitev divjadi. Življenje divjadi

Na gamse v bovških gorah

Foto J. Perat

Pozimi je njegova dlaka siva, kakor so sive veje in debla dreves, njegovo ogledalo pa belo kakor sneg

Foto R. Hilak

je namreč odvisno predvsem od vrste naravnih okoliščin in nič od tega, v katerem letnem času bomo zaključili gospodarsko leto, izdelali finančni načrt in drugo. Lovskogospodarski načrti temeljijo na divjadi, pa najsi gre za opravila, ki so nujna za njeno varstvo, zaščito in gojitev ali za vzdrževanje naravnega ravnovesja. Vnaprej ni mogoče določno ugotoviti stanja divjadi iz znanih razlogov. Zato bomo morali naše načrte in programe tudi v bodoče dopolnjevati z ugotovljivim stanjem v določenem letnem času. To še zlasti velja za sprejemanje in izvajanje letnih načrtov odstrela. Tako npr. bomo o načrtu odstrela male divjadi sklepali šele potem, ko se bomo na jesen v lovišču prepričali, kakšen je dejanski stalež. Prehodu na lovskogospodarsko poslovanje po koledarskem letu se bo pridružilo tudi glasilo Lovec. Njegovi letniki se bodo začeli z januarjem in končevali z decembrom. Tako je Lovec izhajal od ustanovitve

leta 1910 pa vse do leta 1953. V tem času je izšlo le 36 letnikov, ker je bilo izhajanje prekinjeno med prvo svetovno vojno in v času kulturnega molka med drugo svetovno vojno. S to številko pred nami je skupno torej izšlo 61 letnikov, od tega 36 v okviru koledarskega leta in 25 v okviru lovskega leta.

Kakor rečeno, so poslovanje v okviru koledarskega leta narekovali pomembni razlogi za delo lovskih organizacij in vključevanje lovstva v druge družbene dejavnosti. Spremembo v izhajanju lovske revije pa narekuje predvsem potreba po njenem prilagajanju delu lovske organizacije. Seveda ne kaže prezreti dejstva, da se bo na ta način Lovec uvrstil v obdobje, v katerem izhajajo pri nas domala vse kulturne, društvene in politične ter gospodarske revije oz. vse publikacije. Skoraj nepomembna pa je ta sprememba za vsebinsko naravnost in zunanjo podobo Lovca. Neglede na koledarsko ali lovsko leto mora

Lovec vsebinsko in oblikovno rasti iz družbenega, gospodarskega in etičnega razvoja lovstva ter obdržati svojo kulturno in strokovno stopnjo. Hoditi mora v korak s sodobnimi tokovi, spoznanji in izkušnjami, ki se uveljavljajo v razvoju lovstva. Še več, biti mora na čelu prizadevanj za napreden razvoj lovske teorije in prakse. Zato naj bo naša misel tudi ob njegovem prehodu na koledarsko leto usmerjena predvsem v skrb za še boljšo vsebino ter lepšo in modernejšo grafično opremljenost.

Doseganje tega smotra je zahtevna naloga, ki ni odvisna le od volje in hotenj urednika, uredniškega odbora in izdajateljskega sveta, temveč od vseh lovcev. Pri tem mislim na potrebo naše pripravljenosti, da s članki in drugimi prispevki bogatimo in pestrimo njegovo vsebino in tudi, da s finančnimi sredstvi omogočimo lepšo in modernejšo podobo našega glasila.

Tito naš najdražji gost

Za 25-letnico »Jelena« je Tito uplenil jelena s 25 paročki

Dr. Danilo Todorović

Kadar mislimo na gojitveno lovišče »Jelen«, ne glede na to ali gre za lovišče v Baranji, znano pod imenom »Belje« ali lovišča v Bački, Iloku in Sremu, takrat vedno pomislimo na tovariša Tita.

Kdor je bolje seznanjen z vprašanji varstva prirode in divjadi kot njegova nerazdružljivega dela, in še prav posebej, kdor pozna področje, ki ga upravlja »Jelen«, z njegovimi estetskimi, kulturnimi, zgodovinskimi in znanstvenimi vrednotami, ki predstavljajo del dragocene nacionalne dediščine, ve, zakaj je ta veličastni prirodni predel tako povezan z imenom tovariša Tita. Kajti on je vrednost tega področja ocenil pred vsemi drugimi, on je bil pobudnik zamisli, da se ta dediščina ohrani in razvija. On se je za to zavzemal vseskozi, še prav posebno v kriznih obdobjih burnega razvoja jugoslavanske družbe, ko so se pojavljale težnje, ki niso bile najbolj naklonjene ohranjanju prirode in so se v negativnem smislu odražale v naporih delovnih ljudi tega kolektiva.

To je k sreči že stvar preteklosti. Sedaj pa je to področje, poleg drugih vrednot, hkrati največja ohranjena prirodna oaza divjadi, rib in ptic, ki niso divjad, v Jugoslaviji in edinstven primer na svetu sploh. Na razmeroma majhni površini, okoli 50 000 ha, živi 5000 jelenjadi. Tukajšnji jeleni so znani po vsem lovskem svetu po izjemnem rogovju, ki dosega vrhunske ocene, pa tudi zato, ker je ta kraj sploh eden izmed avtohtonih stanišč jelenjadi. Tod živi tudi okoli 2000 srnjadi, 2000 divjih prašičev in prek 265 vrst raznih obvodnih in močvirskih ptic. Kadar govorimo o tem svetu, polnem naravnih lepot, z velikim bogastvom in raznovrstnostjo favne in flore, in kadar ta svet razkazuje mo obiskovalcem, hkrati mislimo na tovariša Tita, kajti on je prvi znal vrednost tega sveta v njegovi prvobitnosti pravilno oceniti in je bil pobudnik zamisli, da je ta kraj

tak, kakršen je, v vsej njegovi prvobitnosti treba ohraniti.

Kadar Tito pride v lovišče »Jelen«, smo vedno ponosni in srečni. To so za nas trenutki, na katere se skozi vse leto pripravljamo, jih nestrpno pričakujemo. Kadarkoli je bil Tito, naš najdražji in najbolj spoštovani lovec, med nami, je bil to za nas vedno praznik, velika čast in obveznost. Ta obveznost je bila še posebno velika zaradi samega imena Tito, ki pomeni velikega državnika, politika, borca za mir v svetu, velikega človeka in lovca. Vendar ta obveznost nikakor ni bila velika v tem smislu, da bi bila težka; za nas je bila velika zato, ker so bile velike tudi naše želje, da bi mu v tistih kratkih uricah oddiha, ki jih je v našem lovišču preživel na lovu, omogočili čim prijetnejše trenutke, čim več pravega lovskega užitka, kar pa ni vedno lahko. Saj vemo, da uspehi na lovu niso odvisni samo od vloženega truda, temveč pogosto od spleta raznih okoliščin. Vsak njegov prihod v lovišče smo vedno razumeli kot priložnost, da mu vsaj malo, kolikor je v mejah naših možnosti, povrnemo skromen delček tega, kar je on storil za nas. Tito je ta naš trud, našo prizadevnost vedno opazil in cenil, celo takrat, kadar lovski uspeh ni bil tak, kakršnega smo mu želeli.

Ob takih priložnostih je on navadno rekel: »Hvala vam, trudili ste se in prizadevali, toda lov je lov. Bo pa drugič bolje!«

Tisti, ki Tita poznajo kot lovca, pravijo, da nam ni težko, kadar imamo na lovu takega lovca. S tem soglašamo, vendar le v tem smislu, kar se nanaša na Tita kot človeka in lovca, ki s svojim naravnim vedenjem zna psihološko sprostiti ljudi okrog sebe. A vendar, kadar na lovu ni bilo pričakovanega uspeha, nam je bilo vsakokrat nepopisno hudo. Na srečo se to ni pogosto zgodilo. Nasprotno, bilo je veliko več uspešnih lovov. Mi smo Titove lovske uspehe vedno doživljali kot svoje. Uspešen lov je bil zanj kakor

tudi za nas vedno posebno zadovoljstvo, posebno vzdušje. O tem pričajo tudi številni posnetki s Titom in drugimi udeleženci, z vsemi spremljevalci na lovu. Te posnetke ljubosumno hranimo.

Tito zna ceniti lovsko trofejo in se je iskreno veselil. To svoje veselje vedno deli z nami, ob kozarčku pijače, ob živahnem pripovedovanju o pravkar uspešnem lovu, ob vedno obveznih šalah. Najbolj svež tak primer je z lova v letu 1977.

Tito se je takrat vrnil s svojega potovanja po Sovjetski zvezi, Koreji in Kitajski, dolgega nad 30 000 km. Domnevali smo, da je utrujen od poti in da ga ne bo k nam, ker mu je potreben počitek. Kajti lov večkrat ni počitek, povezan je z mnogimi naporji. Toda Tito nikoli ni bil za pasiven počitek. Vemo, kako ljubi ta kraj, ki ima v vsakem letnem času svoje značilnosti in mikavnosti. Posebno september je mesec, ki med meseci nima tekmeča, ker takrat gozd »oživi«. Skozenj grmi jelenje rukanje. Kdo ve, morda bo pa Tito, velik ljubitelj prirode, kljub vsemu le našel čas in prišel? Nismo se ušteli. Tito je prišel.

Kratko obvestilo o razmerah v lovišču in odločitve je padla. Gremo na jelena nepravilnega 26-eraka!

Zgodaj popoldne smo se odpravili v močvirnat revir, kjer ruka izbrani jelen. Ob dveh smo že na preži. Čakamo, da začne jelen rukati ali da se prikaže. Čas se vleče, ura, ura in pol. Tedaj se namesto pričakovane jelena prikaže naš lovec, ki smo ga za vsak primer poslali na prežo nedaleč od nas. Obvestil me je, da se je jelen pojavil blizu preže, na kateri je čakal on. To povem tovarišu Titu in že krenemo tja. Že med potjo ga zaslišimo, kako ruka in potem ga tudi opazimo. Z delom telesa je bil v goščavi, delno pa na jasi. Tih, previdno se povzpne na prežo, se umirimo in nestrpno čakamo, ali se bo jelen odločil priti na jaso, ali pa bo morda šel v gozd za košutami, ki jih sicer nismo videli. V tem pričakovanju je

Tovariš Tito z uplenjenim jelenom s 25 parožki, levo dr. ing. Danilo Todorović, generalni direktor gospodarstva »Jelen«

vladala med nami popolna tišina in velika napetost. Končno se je jelen premaknil na jaso in Tito pripravi puško. Ozre se na lovca, ki se ves trese; najbolj mu drhtijo roke, ki jih ne more umiriti. Ali ne glede na to se obrne k Titu in šepne: »Tovariš predsednik, ne hitite. Sedaj bo tukaj rukul in ne bo kmalu odšel.« Tito ga samo pogleda, nakar začne spet skozi daljnogled na puški spremljati jelena. Jelen se ustavi, dvigne glavo, in šele sedaj Tito jasno vidi jelenovo rogovje s pravim »gozdom« porožkov. Jelen je oddaljen okoli 150 korakov. Toda spet se premakne, se požene v skok, a se ustavi. Kot nalašč primeren trenutek za strel in Tito to brez obo-

tavljanja stori. Vsi naši pogledi so uprti v jelena, ki sicer dobro zadet naredi še nekaj korakov in — pade. Oddahnili smo se. Napetost se v hipu spremeni v veselje in navdušenje.

Pridemo do jelena. Na vrsti so čestitke tovarišu Titu k lovskeму blagru in za dober zadetek. Stanje negotovosti se naenkrat samo po sebi spremeni v vzdušje zadovoljstva. Kako tudi ne! Padel je najlepši jelen, ki je bil kdajkoli v našem lovišču. Jelen 26-erak, s skupno 25 parožki. Veliko je to, imeti takega jelena v lovišču, a še večje je naše zadovoljstvo, da ga je odstrelil lovec, kateremu smo to vsi iz srca želeli.

Za nas je bilo to nepopisno zadovoljstvo, saj je bilo v tem lovu in na tem jelenu tudi nekaj simbolike: Tito je v letu, ko lovišče »Jelen« slavi svojo 25-letnico, odstrelil jelena s 25 parožki. Tito je zadovoljen, z nami se slika, slika se tudi z jelenom. Medtem se šaljivo obrne k lovcu: »Tako torej ti mene pomirjaš, počasi, tovariš predsednik, ne hitite, a sam se tako treseš, da se je majala vsa preža in malo je manjkalo, da nisem zgrešil zaradi tebe.« Tito se je tako le šalil, saj je poznal vzrok treme našega lovca. Z drhtenjem, ki ga nikakor ni mogel obvladati, se je izražala njegova silna želja, da bi tovarišu Titu uspelo upleniti jelena, ker je čutil, kako bi

bil Tito in vsi drugi, ki so pričakovali lovski uspeh, veseli, in obratno, kako bi bili vsi razočarani, če bi lov spodletel.

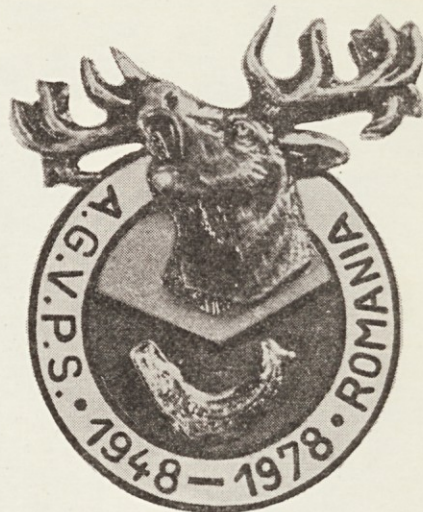
Nekaj poti smo se vračali peš, nakar smo sedli na vozove in se vsi skupaj zadovoljni in ponosni vračali v lovsko kočo, kjer so nas vsi že nestrpno pričakovali. Tito, z zeleno vejico na klobuku, z lovskim znamenjem časti in uspeha na lovu, stopi z voza nasmejan in začne pripovedovati podrobnosti o pravkaršnjem lovu. To pripoved potem še nekajkrat ponovi, spomni se novih podrobnosti, ki se na prvi pogled zdijo nebitvene in majhne, a so nemalokdaj tudi odločilne.

Zgodbo o tem lovu bomo v »Jelenu«, še dolgo in velikokrat ponavljali, saj, kakor sem že omenil, za take trenutke naši lovci živijo skozi vse leto, a za takega jelena še veliko dlje.

Tak je torej lov s Titom v našem lovišču. Zaradi Tita, takega človeka in lovca, ki najde tolažilne besede, kadar lov ni uspešen, in se zna prisrčno zahvaliti in pohvaliti, kadar lov uspe, se mi vsi neizmerno veselimo njegovega prihoda k nam. Zato je on naš najdražji gost, ki izredno hitro opaža ne le naše slabosti, na katere nas obzirno opozar-

ja, temveč tudi napore in uspehe naše delovne skupnosti, ki jo posebno ceni. Delovna skupnost »Jelena« tega ne pozablja. Z velikim veseljem je naša delovna organizacija sprejela, ob 25-letnici obstoja in delovanja »Jelena«, visoko Titovo odlikovanje — red dela z rdečo zastavo, ki nam ga je v njegovem imenu izročil tovariš Stane Dolanc. To najvišje priznanje delovnim organizacijam za največje uspehe je tudi spodbuda vsem članom našega kolektiva, da še odgovorneje opravljamo svoje naloge za še hitrejši napredek »Jelena«, ki naj bi tudi v bodoče dajal svoj prispevek k razvoju našega lovstva in našega gospodarstva kot celote. Popolnoma naravna je potemtakem naša velika zavzetost, da našega najdražjega gosta tovariša Tita, ki nam je v premagovanju vseh težav vedno pomagal, kar se da prijetno iznenadimo in mu omogočimo obogatiti njegovo zbirko lovskih trofej s trofejo, kakršne še nima.

To so razlogi, da si delovni ljudje »Jelena« želimo tovariša Tita čim pogosteje v svoji sredi, vedno željni dobrih besed, koristnih nasvetov in prijetnih doživetij, srečni, kadar mu lahko voščimo: »Dober pogled — dragi naš tovariš Tito!«

Spominska značka romunske lovskoribiške zveze ob njeni 30-letnici

40 000 jelenjadi, 287 000 srnjadi, 7300 gamsov, 900 damjekov, 430 muflonov, 46 000 divjih prašičev, 5200 medvedov, 1500 risov, 2000 volkov, 10 000 divjih petelinov, 600 ruševcev, 1 250 000 zajcev in 540 000 fazanov.

Lovska zveza Jugoslavije ima dolgoletne prijateljske stike z romunsko lovsko organizacijo. Tudi v stikih z drugimi lovskimi organizacijami ter v Mednarodnem svetu za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) so stališča naše in romunske lovske organizacije vedno vsaj podobna, če ne že enaka. To je tudi razlog, da se je predsedstvo Lovske zveze Jugoslavije odločilo sprejeti povabilo romunskih lovcev, da se kot razstavljalci udeležimo mednarodne lovske razstave v Bukarešti in s tem tudi mi prispevamo k počastitvi jubileja prijateljske romunske lovske organizacije.

Naš namen je bil prikazati zbirko najmočnejših jugoslovanskih trofej, novih ali že ocenjenih in mednarod-

Mednarodna lovška razstava v Bukarešti

Veljko Varičak

Glavna zveza lovcev in športnih ribičev SR Romunije, ki slavi letos 30-letnico svojega obstoja, je organizacija 40 000 lovcev in nekaj več ribičev te prijateljske sosedne dežele. Socialistična republika Romunija je lovsko in ribiško prav zanimiva dežela. Od prostranih ravnin Banata, gorovja Karpatov do razsežne močvirnate donavske delte so

predeli, bogati z raznovrstno, številno divjadjo. Karpati so znani po številnih kapitalnih medvedih, močnih gamsih in jelenih, Delta Donave pa je največji evropski naravni, skoraj še nedotaknjeni rezervat za številne vrste obvodnih in vodnih ptic ter sesalcev.

Romunska lovška statistika izkazuje za leto 1978 pomladanski stalež:

Priložnostni poštni žig ob mednarodni lovski razstavi v Bukarešti

no verificiranih, torej trofeje, ki pridejo v poštev za nagraditev z zlato medaljo. Odziv jugoslovanskih lovskih organizacij je bil dober. Iz razpredelnice I so razvidne vrste in število razstavljenih trofej z območij jugoslovanskih lovskih zvez. Mednarodna lovska razstava v Bukarešti je bila pod strokovnim pokroviteljstvom Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC). Zato imajo vse trofeje, ocenjene in objavljene v uradnem katalogu razstave, mednarodno veljavne ocene.

Razstave v Bukarešti, od 5. do 14. oktobra 1978, so se poleg jugoslovanske udeležile tudi lovske organizacije LR Bolgarije, SR Čehoslovaške, LR Madžarske, LR Poljske in SR Romunije ter nekaj posameznikov iz Belgije in ZR Nemčije. Iz razpredelnice II je razvidna udeležba držav po vrstah in številu trofej. Razstavljenih trofej je bilo mnogo in nadpobrečne kakovosti. Posebnost te razstave so bili vsekakor rogovi zobrov s Poljske, ki so bili letos sploh prvič v zgodovini razstavljeni in ocenjeni na mednarodni lovski razstavi, ter izredno veliko kakovostnih medvedjih, volčjih in risjih kožuhov.

Prvaki razstave so v glavnem že znane trofeje. Razstavljene pa so bile tudi nove trofeje izrednih kakovosti. Najpomembnejše so:

Medvedov kožuh, ocenjen s 598,53 točke, ki je novi svetovni prvak. Uplenitelj je predsednik SR Romunije Nicolae Ceausescu. Tega medveda je uplenil pozimi 1978 v lovišču Comandau-Covasna (SR Romunija). Naš najboljši medvedji kožuh je bil ocenjen s 532,86 točke. Medveda je uplenil Jože Mirtič, spomladi 1978, v lovišču LD Banja loka (ZLD Kočevje). Po moči je slovenski in jugoslovanski prvak ter tretji na svetu.

Volkov kožuh, ocenjen s 157,78 točke, je v Bukarešti postal novi svetovni prvak. Volka je

Ob otvoritvi lovske razstave v Bukarešti: (z leve) Marko Bulc, predsednik komisije Lovske zveze Jugoslavije (LZJ) za mednarodne odnose v lovstvu; Dragoljub Stavrev, predsednik LZJ; Veljko Varičak, član mednarodne komisije za ocenjevanje trofej; Miodrag Zečević, sekretar LZJ
Foto J. Černač

uplenil Žarko Dragović, leta 1977, v Kalinoviku (SR BiH).

Prejšnji svetovni prvak je bil kožuh volka iz Slovenije, ki ga je uplenil Rudi Kravanja leta 1976 v lovišču »Jelen«-Snežnik (Glej Lovec, št. 3 — junij 1976).

Risov kožuh, ocenjen s 160,64 točke. Ris je bil uplenjen leta 1969 v Sovata-Mures (SR Romunija).

Kožuh divje mačke, ocenjen s 65,66 točke. Mačko je uplenil Hristo Ruskov, leta 1977, v lo-

višču Ruse (LR Bolgarija) in je svetovni prvak.

Naš najboljši kožuh divje mačke v Bukarešti je bil ocenjen z 62,33 točke. Mačko je leta 1978 uplenil ing. Andrej Marinc v lovišču Žitna gora (SR Slovenija) in je njen kožuh novi slovenski in jugoslovanski prvak.

Merjaščevi čekani, ocenjeni s 143 točkami. Merjasca je uplenil Penčo Kubadinski leta 1973, v lovišču Ludogorje (LR Bolgarija). Čekani so svetovni prvak od leta

Razpredelnica I

Števila in vrste slovenskih in jugoslovanskih lovskih trofej v Bukarešti

Divjad	Vrsta trofeje	Lovska zveza Slovenije	Druge jugosl. lov. zveze	Trofeje skupaj
Medved	kožuh	2	4	6
	lobanja	3	11	14
Volk	kožuh	—	1	1
	lobanja	—	5	5
Divja mačka	kožuh	2	1	3
	lobanja	—	13	13
Divji prašič	čekani	22	17	39
Srnjak	rogovje	43	42	85
Jelen	rogovje	1	15	16
Damjek	rogovje	—	2	2
Gams	roglji	7	5	12
Kozorog	rogovi	3	—	3
Muflon	rogovi	7	11	18
Skupaj	trofeje	90	127	217

Lepak, ki je vabil na razstavo, in tudi naslovna stran razstavnega kataloga

1976, z mednarodne lovske razstave v Češ. Budejovicah.

Najboljši čekani našega merjasca, razstavljeni v Bukarešti, imajo 137,20 točke. Uplenitelj je Edo Herman iz Rečice (SR Slovenija). To je trofeja iz leta 1962, ki je bila nekoč celo prvak Jugoslavije, sedaj je prvak Slovenije.

Glavna zveza lovcev in športnih ribičev SR Romunije je, ob svoji 30-letnici, na slavnostni seji, 5. oktobra 1978, v znak priznanja za dolgoletno sodelovanje in razvijanje prijateljskih odnosov med lovskima organizacijama sosednih prijateljskih držav SR Romunije in SFR Jugoslavije podelila

NASLOV IN PLAKETO ČASTNEGA ČLANA

Glavne zveze lovcev in športnih ribičev SR Romunije

Dragoljubu Stavrevu, predsedniku Lovske zveze Jugoslavije;

ing. Marku Bulcu, bivšemu predsedniku Lovske zveze Jugoslavije in predsedniku njene komisije za mednarodne odnose v lovstvu;

dr. Miodragu Zečeviću, sekretarju Lovske zveze Jugoslavije;

Veljku Varičaku, predsedniku jugoslovanske komisije za ocenjevanje trofej.

Srnjakovo rogovje, ocenjeno z 228,68 točke. Srnjaka je uplenil leta 1965 Czeterki Lajos, v lovišču Marton Vasar (LR Madžarska), in je že dolgoletni svetovni prvak.

Najmočnejše jugoslovansko srnjakovo rogovje je bilo ocenjeno s 172,12 točke. Srnjaka je uplenil Velimir Grujić leta 1959, v lovišču Rogot (SR Srbija).

Jelenovo rogovje, ocenjeno z 253,62 točke. Jelena je uplenil predsednik LR Bolgarije Todor Živkov leta 1975, v lovišču Iri Hisar (LR Bolgarija) in je svetovni prvak od leta 1976, z mednarodne lovske razstave v Češ. Budejovicah.

Damjekovo rogovje, ocenjeno z 220,31 točke. Damjeka je uplenil leta 1972 predsednik LR Madžarske Janoš Kadar, v lovišču Gyulaj (LR Madžarska) in je svetovni prvak že več let.

Gamsovi roglji, ocenjeni s 141,10 točke, so že veliko let svetovni prvak. Gamsa s temi roglji je uplenil leta 1934 A. Hessheimer v lovišču Fagaras-Sibiu (SR Romunija).

Najmočnejši jugoslovanski gamsovi roglji v Bukarešti so bili ocenjeni s 122,22 točke in so že dolgo jugoslovanski prvak. Gamsa je uplenil leta 1960 Djuro Pucar, v lovišču Prenj.

Razpredelnica II Države udeleženke in vrste ter števila njihovih trofej na mednarodni lov. razstavi v Bukarešti

Divjad	Vrsta trofeje	Države udeleženke oz. njihove lovske organizacije							Trofeje skupaj
		Bolgarija	ČSSR	Jugosl.	Madžar.	Poljska	Romun.	Ostali	
Medved	kožuh	—	—	6	—	—	57	—	63
	lobanja	1	—	14	—	—	90	—	105
Volk	kožuh	—	1	1	—	7	31	—	40
	lobanja	3	2	5	—	14	139	—	163
Divja mačka	kožuh	4	2	3	—	—	17	—	26
	lobanja	53	4	13	—	—	67	—	137
Divji prašič	čekani	122	21	39	10	82	406	1	681
Srnjak	rogovje	46	60	85	64	168	629	2	1054
Jelen	rogovje	55	15	16	9	14	355	—	464
Damjek	rogovje	16	6	2	6	—	25	—	55
Los	rogovje	—	—	—	—	6	—	—	6
Gams	roglji	—	—	12	—	—	101	—	113
Kozorog	rogovi	—	—	3	—	—	—	—	3
Muflon	rogovi	6	54	18	2	—	1	—	81
Zober	rogovi	—	—	—	—	10	—	—	10
Sika jelen	rogovje	—	12	—	—	—	—	—	12
Ris	kožuh	—	2	—	—	7	36	—	45
	lobanja	—	2	—	—	6	67	—	75
Skupaj	trofeje	306	181	217	91	314	2021	3	3133

Rogovi alpskega kozoroga, ocenjeni z 200,10 točke. So jugoslovanski prvak. Kozoroga je uplenil predsednik SFRJ Josip Broz-Tito, leta 1975, v lovišču ZGD Kozorog (SR Slovenija).

Muflonovi rogovi, ocenjeni z 240,65 točke, so svetovni prvak od leta 1976 (Češ. Budejovice). Muflona je uplenil leta 1974 F. Šramek, v lovišču Zejčiny (ČSSR).

Naš najboljši muflon na razstavi v Bukarešti je dobil 232,25 točke in je postal novi jugoslovanski prvak. Muflona je uplenil predsednik SFRJ Josip Broz-Tito, leta 1977, v lovišču Karadjordjevo.

Tudi Slovenija je dobila novega prvaka. To so rogovi muflona, katerega je uplenil leta 1977 Franc Saražin v lovišču LD Most na Soči. Ocenjevalna komisija jim je priznala 219,65 točke.

Losovo rogovje, ocenjeno z 297,35 točke. Losa je uplenil leta 1975 Tadeusz Antonowicz, v lovišču Czerwone Bagno (LR Poljska).

To so torej najmočnejše trofeje, razstavljene v Bukarešti. Sicer je bila pa jakost razstavljenih trofej nadpovprečna, kar se vidi iz razpredelnice III o številu in vrstah podeljenih medalj.

Tokrat je organizacijo jugoslovanskega dela razstave prevzela Lovska zveza Vojvodine. Za to gre njej in članu vojvodinske lov. organizacije ing. arh. Ivanu Juriću, ki je s polno smisla za estetiko in z večjo roko dolgoletnega oblikovalca razstav zelo lepo uredil in postavil jugoslovanski oddelek. Seveda so k temu veliko pripomogle odlične jugoslovanske trofeje in 40 posnetkov divjadi, ki jih je za razstavo pripravil in skrbno izbral naš Fotokino klub DIANA.

Razstavo je nadvse slovesno in ob zvokih lovskih rogov odprl predsednik SR Romunije Nicolae Ceaușescu in si z velikim zanimanjem ogledal celotno razstavo. Na začetku jugoslovanskega oddelka ga je v imenu navzoče jugoslovanske delegacije in Lovske zveze Jugoslavije pozdravil njen predsednik Dragoljub Stavrev, mu čestital k uplenitvi kapitalnega medveda, katerega kožuh je novi svetovni prvak, in mu nazdravil s kozarcem jugoslovanske slivovke. Izročil mu je tudi zbirko jugoslovanskih lovskih značk.

Zanimanje za mednarodno razstavo

Muflon — prvak Slovenije, ki ga je leta 1977 uplenil Franc Saražin v lovišču LD Most na Soči

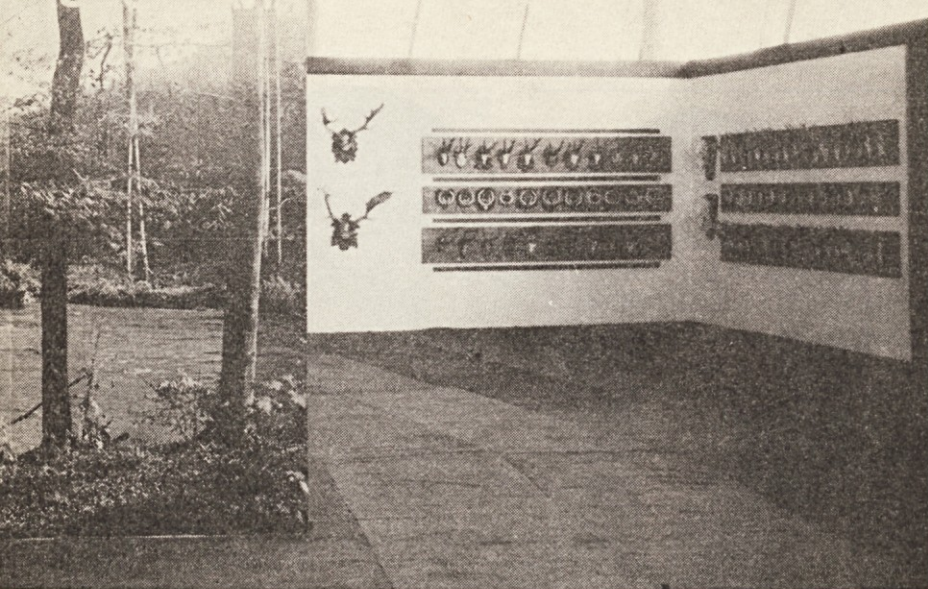
v Romuniji je bilo zelo veliko. Številni obiskovalci, med njimi tudi več skupin in posameznikov iz Jugoslavije, češkoslovaške, Poljske itd., so si razstavo ogledali z velikim zanimanjem.

Kaže, da je v Evropi še vedno veliko zanimanja za mednarodne razstave, na katerih so predvsem razstavljene lovske trofeje. Kljub temu pa bi kazalo v bodoče na takih razstavah prikazati tudi napore lovcev in lov-

Razpredelnica III

Podeljena odličja na mednarodni lovski razstavi v Bukarešti, SR Romunija

Država	Plaketa Grand Prix	Medalje			Skupaj odličij
		zlata	srebrna	bronasta	
Bolgarija	3	141	102	63	306
Češkoslovaška	2	159	19	3	181
Jugoslavija	3	217	—	—	217
Madžarska	2	73	15	3	91
Poljska	2	151	137	25	313
Romunija	6	1071	657	291	2019
SKUPAJ	18	1812	930	385	3127

Motiv iz jugoslovanskega oddelka v Bukarešti

Foto J. Černač

skih organizacij pri sodobnem go-podarjenju z divjadjo, pri naporih za varstvo narave ter načine usklaje-vanja dejavnosti lovcev, gozdarjev, kmetijcev in drugih za ohranitev divjadi in biološkega ravnovesja v sodobnem, čedalje bolj urbanizira-nem in industrializiranem svetu. Take, po novem zasnovane razsta-

ve, popestrene s številnimi vrhun-skimi trofejami, ki vsaj posredno kažejo in dokazujejo tudi kakovost divjadi posameznih dežel, bi lahko pravilneje in objektivneje prikazale stopnjo lovlstva posameznih dežel. Tak koncept naj bi že uresničili na svetovni lovski razstavi, ki bo pred-vidoma leta 1981 v Bolgariji.

O gojitvi srnjadi na koprskem lovskogojitvenem območju

Miha Adamič, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani

Po naraščanju površinskega deleža gozdov je naša republika v evrop-skem prostoru svojevrsten fenomen. Vsak dan namreč slišimo ali beremo o zaskrbljujočem zmanjše-vanju gozdnih površin v svetu, pri nas pa smo priča prav nasprotnemu, saj se površina gozdov večja, hkrati pa se že kar kritično zmanjšuje delež kmetijskih zemljišč, osnovnega fonda za pridelovanje hrane.

Po knjigi »Delež gozdov v sloven-skem prostoru« (L. Žumer, 1967) se je površina gozdov v obdobju med letnicama 1896 in 1970, torej v dobrih 70 letih, povečala kar za ne-kaj manj kot 187 000 ha, tako da je sedaj z gozdovi pokritega že nekaj čez 50 % slovenskega prostora. Po intenzivnosti zaraščanja posebej iz-stopata Kočevska in Slovensko pri-morje. Drugi predel je še posebej

zanimiv, saj je enkratni dokaz od-visnosti živalstva od stopnje razvo-ja življenjske združbe, v kateri se nahaja in jo hkrati sooblikuje. Po drugi strani pa nas ta primer zelo nazorno opozarja, da se spremem-be socialno-ekonomskega stanja nekega območja na svoj način v e d n o odražajo v celotnem sple-tu živega sveta.

Zaraščanje nekdanj značilnih kraških goličav, ki so nastale v stoletjih pretiranega, nerazumnega izkorišča-nja gozdov in kmetijskih površin, se je v v e č j e m o b s e g u pričelo šele po osvoboditvi in priključitvi Slovenskega primorja k Jugoslaviji, vzporedno z naglim izboljševanjem socialno-ekonomskih razmer prebi-valstva.

Skupaj s pogozdovanji, s katerimi so pričeli že v drugi polovici prejš-

njega stoletja, je zaraščanje opazno vplivalo na preoblikovanje ekoloških pogojev območja, s tem pa tudi na spremembo živalstva. Spontano pre-oblikovanje nekdanjih kraških golič-čav v smeri nastajajočih gozdnih ekosistemov je ustvarilo pogoje, ki so na sedanji stopnji razvoja gozda najprimernejši za srnjad, pojavljajo pa se tudi druge vrste velike divjadi, kakor jelenjad, divji prašič, medved.

Sočasno so pričele izginjati vrste, navezane na območja z ekstenziv-nim kmetijskim pridelovanjem (polj-ska jerebica, kotorna).

Da bi spoznali smer reakcij žival-stva (v konkretnem primeru nekate-rih vrst divjadi) na spremembe eko-loških pogojev zaradi opuščanja kmetijskih površin, smo del naših raziskav v tej zvezi usmerili na ob-močje jugozahodne Slovenije, ki je v tem oziru pravi »naravni laborato-rij«. Pri tem delu smo našli odlične sodelavce v komisijah za gojitev divjadi pri ZLD Koper in ZLD Nova Gorica, kakor tudi med člani lovskih družin tega območja, za kar naj se vsem na tem mestu še posebej za-hvalim.

Omejili smo se na srnjad, ki sedaj v območju predstavlja najpomemb-nejšo vrsto divjadi, čeprav se je pričela bolj pogosto javljati šele proti koncu prejšnjega stoletja, v na novo osnovanih nasadih črnega bo-ra. Kako skromna je bila tedanja številčnost te divjadi, je razvidno iz letnih poročil komisije za pogoz-dovanje Krasa, kjer je škoda, ki jo je v kulturah črnega bora povzro-čala srnjad, omenjena na zadnjem mestu in je po obsegu in pomemb-nosti zaostajala za škodami od polj-skega zajca (!). Pravi »populacijski eksploziji« srnjadi pa smo priča ne-kako v zadnjih dveh desetletjih. V tem obdobju se je razširila po ce-lotnem spodnjem območju ZLD Ko-per, prav do morja, od tu naprej proti jugu v hrvaško Istro, na za-hodu pa prek meje v sosednjo Ita-lijo. Hitrost širjenja srnjadi proti morju nam ponazarjajo podatki o

Na Krasu, neposredno po požaru poleti 1972. leta

Foto M. Adamič

odstrelu te divjadi na območju ZLD Koper. (Glej tabelo I.)

Naglo naraščanje številčnosti srnjadi ter njeno prostorsko širjenje je treba pripisati dejstvu, da najde ta divjad v novonastajajočih goščavah odlične varovalne pogoje, da nima naravnih sovražnikov in da zaradi ugodnih klimatskih pogojev zimskih izgub skoraj ni. Tem okoliščinam moramo dodati še človekov delež oziroma vpliv nepravilnega odstrela, tako po količini kakor po strukturi.

Pomembna značilnost območja je velik prirastek srnjadi. Po opazovanju članov lovskih družin v koprskem lovskogojitvenem območju (področje ZLD Koper in ZLD Nova Gorica) v letu 1977 so pri 226 vodečih srnah ugotovili poprečen prirastek 1,5 mladiča; torej je 226 opazovanih srn vodilo 338 mladičev:

Število mladičev vodeče srne	1	2	3	
Število opazovanih vodečih srn	119	102	5	226
%	53	45	2	100

Tako velik prirastek pa v strukturi odstrela ni dovolj upoštevan. Po podatkih o odstrelu srnjadi na območju ZLD Koper je bil delež mladičev obeh spolov takle:

Lov. leto	74/75	75/76	76/77	77/78
% mladičev v celotnem odstrelu	17,2	21,5	19,1	18,2

Poseben problem, ki mu namenjamo premalo pozornosti, je odstrel srn. Pri pregledu spodnjih čeljusti

uplenjenih srn v letih 1976 in 1977 so ugotovili takole starostno strukturo:

enoletne srne (mladice 36 %
dve- in večletne srne 64 %

Če primerjamo delež srn in mladičev v strukturi odstrela zadnjih 4 let in če pri tem upoštevamo ugotovljeni prirastek ter starostno strukturo odstreljenih srn, vidimo, da moramo tudi v tem odnosu iskati vzrok za velik delež g u m b a r j e v med lanščaki. Ti so namreč naslednja značilnost območja. Gumbar je srnjak — že večkrat napisano in še večkrat povedano — z rožičkoma, dolgima do 3 cm, ne upošteva nastavkov ali rožnic. Srnjaka z daljšim rogovjem oziroma rogovoma brez odrastkov pa imenujemo šilar. (Glej tabelo II na strani 269!)

Pri pregledih lovskih trofejev, katerih sem se na povabilo komisije za gojitev divjadi pri ZLD Koper udeležil v letih 1976, 1977 in 1978, so vsakič

načeli tudi vprašanje o umestnosti odstrela gumbarjev. Svoje pomisleke so posamezniki utemeljevali s tem, da je iz literature pa tudi iz opazovanj udomačenih srnjakov znano, da gumbar naslednje leto lahko nosi normalno razvito rogovje in podobno. Čeprav je o vprašanju odstrela gumbarjev v letošnjem majskem Lovcu izčrpen članek (B. Krže: Največ pozornosti odstrelu lanščakov), ne bo odveč, če na primeru iz ZLD Koper objavljena stališča še enkrat potrdimo.

Gumbarji so dejansko odraz oziroma posledica določenega stanja, z vzroki izven ali znotraj populacije (socialna motenost, nepravilen odstrel, pomanjkanje primerne hrane, trajen nemir v okolju, neustrezno zdravstveno stanje itd.). To pa se ne odraža le na rogovju, katerega lovci preradi jemljemo kot edini kriterij za presojo kakovosti določene živali. Opazne so razlike tudi v te-

Tabela I

Odstrel srnjadi v posameznih letih v loviščih lovskih družin ZLD Koper

Lovišča	1955	1960	1965	1970	1975
zgornje LD (območje SOb Sežana)	27	156	224	221	362
spodnje LD (območje SOb Koper, Izola in Piran)	—	13	44	162	259

ODSTREL DIVJADI na 1000 ha

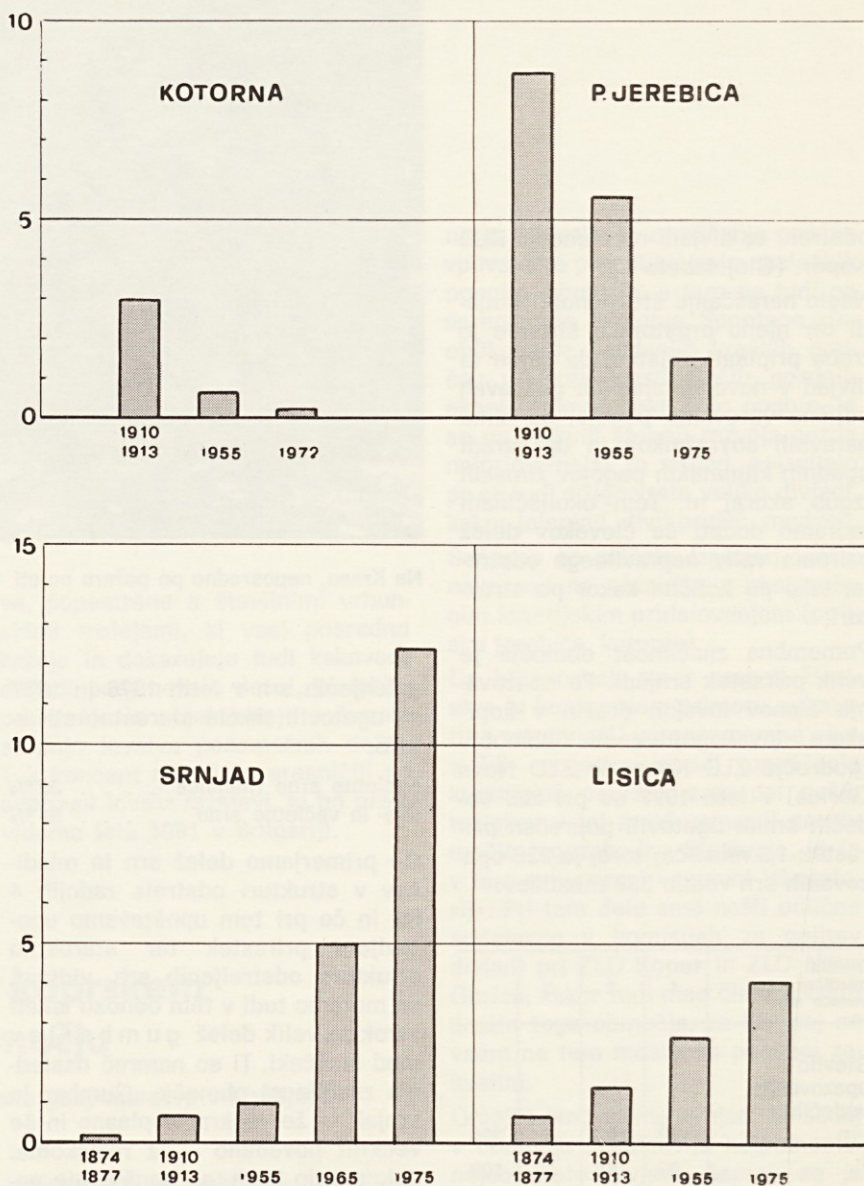
lesni teži, kar nazorno dokazuje primer z območja ZLD Koper:

Kategorija	Popr. teža (z glavo) v kg	Štev. tehtanih živali
gumbarji	11,3	83
lanščaki A	15,5	53
Razlika	4,2	

Še prepričljivejši kazalec zaostalo-
sti v telesnem razvoju (skeleta)
gumbarjev je dolžina spodnje čelju-
sti:

Kategorija	Popr. dolž. sp. č. v mm	Štev. meritev
gumbarji	142	38
lanščaki A	153	29
Razlika	11	

Razliki v telesni teži in dolžini spodnje čeljusti sta dovolj zgovoren dokaz, da se gumbarji od normalnih (A) lanščakov ne razlikujejo le po kakovosti rogovja, pač pa po celotni telesni zaostalosti. Vprašanje je, če so jo v naravi v nadaljnjih letih življenja sposobni premostiti. Torej, gumbarje je treba odstreljevati! Vendar pri tem ne smemo prezreti, da so dejansko le posledica stanja, ki ga moramo hkrati razreševati s povečanjem odstrela ob doslednem upoštevanju spolne in starostne strukture (glej A. Simonič: SRNJAD) in z ohranjanjem in izboljševanjem naravnih prehrabnih pogojev. Posebno zadnje je prav v primeru koprškega lovskogojitvenega območja eden najpomembnejših gojitvenih ukrepov, s katerim se bo treba v prihodnje resno spoprijeti. Z napredujočim zaraščanjem, ki še ni zaključeno, se namreč istočasno srnjadi slabšajo prehrabni pogoji (in tudi drugim rastlinojedim vrstam divja-

Gibanje odstrela divjadi nekaterih vrst v jugozahodni Sloveniji (približno sedanje kraško gozdnogospodarsko območje)

di). Pri tem procesu se trajno zmanjšuje delež gozdnega roba oziroma robnega območja med gozdom in kmetijskimi površinami, s tem pa istočasno tudi pestrost rastlinskih vrst. Kako pomembna je za srnjad pestrost v prehrani, vidimo na požariščih obravnavanega območja, kamor srnjad nekaj let po požaru množično izstopa. S požarom se namreč ustvarijo posebni pogoji za pojav pionirskih rastlinskih združb, ki se v florističnem sestavu (pestrosti!) razlikujejo od združb na površinah, ki niso bile prizadete s požarom.

Delež zaraščenih površin je pomemben dejavnik v prehranski kakovosti okolja. To nam spet dokazuje prav primer območja ZLD Koper. Dve- in večletni srnjaki (tehtani iztrebljeni in z glavo), uplenjeni na območju zgornjih LD (na območju SOb Sežana), kjer je zaraščanje mnogo izrazitejše kakor na območju spodnjih LD (SOB Izola, Koper, Piran), so v poprečju 1,1 kg lažji. (Glej tabelo III na strani 269!) Dogajanja v prostoru nas opozarjajo, da proces nadaljnjega opuščanja kmetijskih površin in s tem zaraščanja še ni zaključen. Po podatkih,

zbranih v raziskovalni nalogi »Spreminjanje kulturne krajine zaradi opuščanja kmetijskih zemljišč«, je delež kmetijskih površin, na katerih se pridelovanje postopno opušča, zaskrbljujoče velik:

Občina	Delež obstoječih kmet. površin v zaraščanju (%)
Sežana	55,7
Koper	53,5
Izola	32,9
Piran	32,1

Te številke nas opozarjajo, da moramo tudi v prihodnje računati s širjenjem parkljaste divjadi ter isto-

časno z »zaostrovanjem« nezazelenih spremljajočih pojavov (kakovostno nazadovanje srnjadi, oteženo odstreljevanje, škode od divjadi na kmetijskih površinah, nadaljnje slabšanje pogojev za malo divjad itd.). Tako se dobesedno pred našimi očmi območje jugozahodne Slovenije, nekdanje znano po imenitnih loviščih s poljsko divjadjo, spreminja v tipično območje z veliko divjadjo. To so dejstva, ki jih moramo upoštevati pri gojitvi divjadi v prihodnje in katerih z vzdihovanjem po nekdanjih časih ne moremo spreminiti.

Z našimi raziskavami bomo nadaljevali. Upamo, da bomo za to pridobili tudi sodelavce iz lovskih družin tistega dela koprskega lovskogojitvenega območja, ki spada k postojnski lovski zvezi.

Tabela II

Odstrel srnjadi v odstotkih (%) na območju Zveze lovskih družin Koper

Leto	Srnjaki	Srne	Mladiči	Skupaj
1974	41,3	41,5	17,2	100,0
1975	41,0	37,5	21,5	100,0
1976	46,7	34,2	19,1	100,0
1977	48,3	33,5	18,2	100,0

Podatki za leto 1977 so nepopolni, saj zajemajo le 74 % uplenjene srnjadi; toliko čeljusti so namreč prinesli na pregled.

Tabela III

Dve- in večletni srnjaki, uplenjeni v loviščih lovskih družin ZLD Koper

Lovišča	Popr. teža (v kg) srnjaki 2 in več let	Število	Teža rogovja v g	Število
zgornjih LD	17,2	91	237	29
spodnjih LD	18,3	54	264	56
Razlika	1,1		27	

Vsako leto ima svojo jesen

Janko Perat

Vsako leto ima svojo jesen. Vsaka jesen ima svoje barve in megle in zlato listje in odkritje... In te barve?
So to ognjemeti slave ali labodja pesem umirajočih listov?

Vsako leto ima svojo jesen. Vsaka jesen ima svoje barve in sivino in dež in blatne steze. In ta sivina?
Je mar odeja pred mrazovi zime ali žalovanje ob smrti?

Vsako leto ima svojo jesen. Vsaka jesen ima svoje barve in glasove rogov in vrisk lovskih psov in odmeve strelav in jok ranjene srne.

Kaj je jesen?

Je mar poletje v soncu ali zima v senci?

Je čas spravila in hvaležnosti? Je čas radosti ali slutnja smrti? Je to surov ali blag čas? Je čas pričakovanja ali strahu?

Jesen gre skozi listje kakor srh. V grozi zorijo semena.

Vsako leto ima svojo jesen.

Jesen pride, mine in se povrne.

Le moja jesen z zadržanim dihom hiti k svoji poslednji samoti.

Steklina že tik pred našimi vrati

Karel Gošler

Razširjenost stekline se je v Avstriji letos od julija do septembra močno povečala.

V obmejnih okrajih Koroške in štajerske so samo v prvi polovici septembra letos ugotovili 65 novih žarišč te bolezni.

V prvi polovici septembra letos so v Avstriji ugotovili steklino pri 85 lisicah, 1 mački, 4 govedih, 5 jazbecih in 9 srnah, od tega na Koroškem in štajerskem pri 64 lisicah, 1 mački, 4 govedih, 4 jazbecih in 6 srnah. Očitno je zdaj žarišče okužbe v omenjenih dveh avstrijskih pokrajinah, saj so na tem območju ugotovili skoraj 80 % vseh primerov.

To kaže, da moramo vsak čas pričakovati tudi v naših obmejnih predelih z Avstrijo prve pojave te bolezni.

Zato naj podrobneje pojasnim nekatere ukrepe iz »Odredbe o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline« (Uradni list SRS, št. 35/73), o kateri sem že tudi pisal v letošnjem oktoberskem Lovcu.

Med prvimi je ukrep, da se na okuženem ali neposredno ogroženem območju predpiše kontumac psov in mačk ter prepove lov s psi, če tudi so cepljeni proti steklini.

Karantena psov in mačk pomeni, da se te živali ne smejo prosto gibati in da je treba pse voditi ovezene.

Ta ukrep je med lovci najmanj priljubljen posebno tam, kjer traja takšna prepoved že dalj časa in lov s psi predstavlja osnovni način izvajanja lova.

Zakaj je takšen ukrep potreben? Ne toliko zaradi zdravstvenega varstva psov in drugih živali, temveč predvsem zaradi zdravstvenega varstva ljudi.

Z divjimi živalmi, torej tudi s steklini, pridejo zlasti lahko v neposreden stik ljudje, ki so veliko v naravi. To so predvsem gozdni delavci in lovci. Od pozne pomladi do zgodnje jeseni pa tudi gobarji in drugi nabiralci gozdnih sadežev.

Torej ti s steklino niso neposredno ogroženi 5—6 mesecev na leto, od novembra do aprila. S tem se števalo močno izpostavljenih neposredni okužbi od divjih živali znatno zmanjša.

Psi in mačke, ki se prosto gibljejo po gozdovih in poljih, imajo še zlasti izredno veliko priložnosti za stik z bolnimi in okuženimi živalmi. Le-te se njihovi napadalnosti namreč manj uspešno izmikajo oziroma stekle živali, velikokrat tudi same napadalne, silijo v stik s psom in mačko.

Povsem razumljivo je torej, da je tako okužen pes ali mačka, ki je neposredno v stiku s človekom, tudi zanj izredno nevaren vir okužbe. Če naj ta vir izločimo ali vsaj zmanjšamo njegovo vlogo pri okuževanju ljudi, moramo preprečiti okuževanje psov in mačk. To pa lahko dosežemo le, da onemogočimo njihov stik z okuženimi in bolnimi živalmi, torej s kontumcem (osamitev, izoliranje).

In kako z lovskimi psi?

Če je opisan način razširjanja bolezni, še zlasti z živali na človeka, strokovno utemeljen in v praksi preverjen, potem tudi lovski pes glede kontumaca ne more biti izjema. Nasprotno, celo nevarnejši vir okužbe lahko postane, saj ga vzgajamo in učimo zasledovati divjad. Nujno moramo torej predvideti, če je le kje kakšna bolna žival,

tudi stekla, da jo bo lovski pes zasledoval in napadel. Ta ga bo pa v obrambi ranila in okužila.

Gotovo ne bi bilo pametno odstopiti od navodil in predpisov o preprečevanja stekline zaradi nekaj ur veselja, npr. ob zvonjenju goničev na brakadah. Previsoko ceno ima človeško življenje, da bi ga na ta način izpostavljali nevarnosti!

Obvestilo o steklini v Avstriji in Italiji ob naši državni meji

Koroška lovsko zveza v Celovcu (Kärntner Jägerschaft) je s svojim dopisom, od 31. oktobra 1978, obvestila Lovsko zvezo Slovenije o steklini v Avstriji:

»Od začetka tega leta do sedaj so v Avstriji ugotovili 1200 primerov stekline. Sedaj se je prvič ta kužna bolezen pojavila tudi v Karavankah, nedaleč od državne meje. Sredi oktobra je revirni lovec K. v lovišču Žabnica (Bodental), na območju gozdne uprave Mareš, uplenil stekline sumljivo lisico. Še isti dan jo je poslal na Dunaj zveznemu zavodu za preprečevanje živalskih kužnih bolezni. Naslednji dan je že prišlo sporočilo, da je uplenjena žival pozitivna (okužena s steklino). Medtem so na območju Žabnice (Bodental) naleteli na nove primere. Za nas je to žarišče stekline uganka, kajti 30 km naokrog doslej še ni bil ugotovljen noben primer stekline.

Okrajno načelstvo Celovec je z odredbo od 12. okt. t. l. razglasilo celotni celovski okraj za zaprto območje zaradi stekline (Tollwutsperrgebiet) in poostrilo zaščitne ukrepe.

Na avstrijskem Koroškem je sedaj brez stekline le še mesto Celovec in del okraja Velikovec (Völkermarkt), južno od Drave.

To vam sporočamo zato, ker predvidevamo, da bo steklina prešla državno mejo na ljubljanskem prelazu. Prosimo, obvestite lovce tamkajšnjih obmejnih lovišč, naj bodo pazljivi zlasti pri odiranju lisic, jazbecov in kun.

Italijanska lovsko zveza, pokrajinska sekcija Udine, (Federazione italiana della caccia, Sezione provinciale di Udine), pa je s svojim dopisom od 24. okt. 1978 sporočila Zvezi lovskih druženj Gorica naslednje:

Proti koncu septembra letos je bila prav v središču Trbiža ubita stekla lisica. Dve s steklino okuženi lisici so pa uplenili v okolici mesta Trbiža. Zato so v visokih predelih Karnije prepovedali lov s psi.

Nekaj o psu goniču

Ing. Mirko Šušteršič

Članek je koristno dopolnilo sestavka »Marsikaj o dejavnosti goničev«, ki je objavljen v letošnjem oktobrskem Lovcu.

Urednik

Pri nas je mnogo gričevnatega in hriboviteta sveta, zato je lov z goniči zelo razširjen in priljubljen. Torej ne bo odveč, če v kratkem ponovim, kaj je treba lovcu, zlasti začetniku, vedeti o vzgoji goniča in tudi brak-jazbečarja. Omejujem se zgolj na lovsko vzgojo, ker je vardevanje psa drugo poglavje in za lovske pse vsake vrste podobno. Vzgoja je uspešna, če ima pes predvsem dober nos in vztrajnost, kar mu da lovska kri. Ne sme goniti vsega poprek, kar beži po štirih, držati mora poprijeti sled vstalega zajca, ne sme presedlati, sme se oglasiti šele, ko zajec skoči, ne sme biti kresač. Imeti mora veselje za sledenje, iskanje in za gonjo, sicer ni in ne bo prida gonič. Lažje kakor zajca je goniti lisico, ker je dah lisice neprimerno ostrejši. Zlasti brak-jazbečar se pri gonji lisice posebno izkaže. Obstreljenega zajca mora pes ostro goniti, ga po možnosti ujeti in usmrtiti. Ne sme ga pa načeti in trgati. Izdeluje naj tudi krvni sled parkljarjev, obstreljenega parkljarja naj požene in po možnosti ustavi. Paziti pa moramo, da se ne navadi goniti zdravih parkljarjev, pri nas zlasti srnjadi, ker je potem nezanesljiv zajčar.

Za šolanje je primeren gričevnat gozdni svet s skromnejšim številom male divjadi. Za prve vaje naj bo svet po možnosti razgiban, kar preprečuje, da bi mogel pes vidoglasno goniti dalj časa, kar mu je zavoljo enostavnosti in manjšega truda všeč. Vidoglasna gonja je za goniča, ki naj dolgo goni, pohujšanje.

Vzgojne vaje s psom začnemo, ko lahko že vztrajno teče in je vodljiv (na vrvici), nas spremlja prost, neoprčen, da se skladno razvija in utrjuje telo. Neutemeljena je bojazen, da bi zavoljo prostega tekanja doraščajoči mladeček postal gonič

srnjadi. Le tam, kjer je zanj nevarnost zaradi prometa, ga oprčimo. Seveda mladega psa za vajo občasno tudi otvezemo, ko ga z žvižgom ali besedo pokličemo k sebi. Mladega psa pa imejmo vedno na vidu. Sicer mu v lovišču pustimo čimveč prostosti, da spozna okolje, sledove in stečine divjadi, kar je psu potrebno.

Prav ta rahla povezava s psom je temelj in izhodišče za poznejše dobro medsebojno sporazumevanje in tesno povezanost v lovsko skupnost. Iz te se razvije skupinsko delo, ki na brakadah mora biti. Pogrešno je mišljenje, da le vrvica združuje vodnika in psa. Da temu ni tako, se sicer neverjetno sliši, vendar praksa kaže, da se vodnik in pes lovsko bolje razumeta in skladata, če sta v revirju ločena, da pes lahko prosto dela — seveda pod nadzorstvom in navodilih vodnika. Bojazen, da bi se mlad, doraščajoči pes v nepreglednem gozdu zgubil in ne našel nazaj do vodnika, je odveč in napačna. Pes se zaveda svojih zmožnosti in ko zna

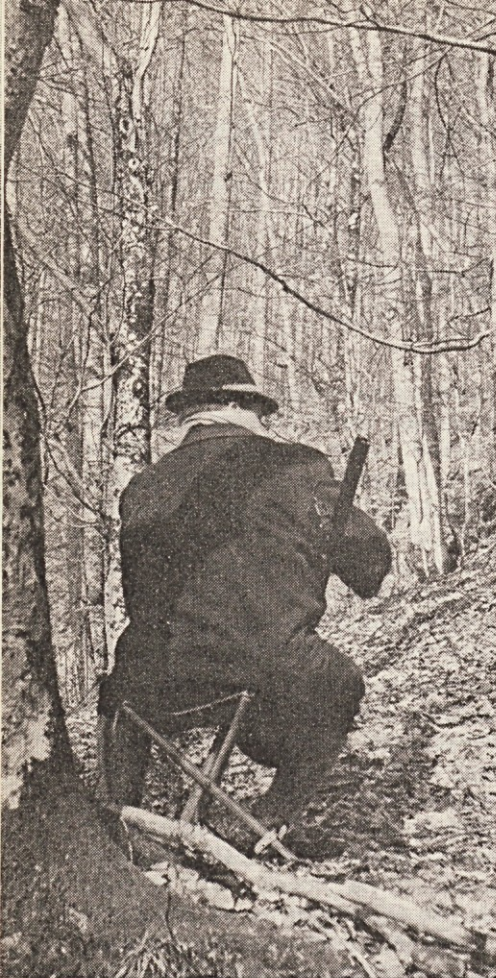
pravilno uporabljati svoj nos, mu je njegov lastni sled za vrnitev k vodniku kakor Ariadnina nit. Tako sebi zaupajoč kroži pes v vedno večji razdalji od vodnika ali v predelu, ki mu ga je vodnik pokazal. Če se pa pes po primernih vajah pri iskanju ne upa oddaljiti ali da končno ne najde sledu nazaj k vodniku, ne bo prida slednik in gonič.

Mlad pes, ki ga je spočetka strah v gošči, ker mu je marsikaj tuje in se boji, da bi ne zgubil svojega vodnika, se večkrat vrača, da se prepriča, če ga vodnik še čaka. Zato je dobro, da ob spodbujanju psa narahlo in kratko požvižgavamo, zlasti, če se psiček toliko oddalji, da nas ne vidi, ko se po nas ozira. Če pa sliši naše požvižgavanje, ve, da ga čakamo in spodbujamo, mu to daje pogum, da se upa vedno bolj oddaljiti in bolj neustrašno šariti. Ko se vrne, ga z besedo in ljubkovanjem pohvalimo. Potem ga z nagovarjanjem in rahlim žvižgom znova spodbudimo, da gre šariti. Pri tem še z roko pokažemo ter stopimo s psom nekaj korakov v smer,

Spomin na brakado v revirju Jelševce, lovišče LD Trebelno

Foto L. Pavlin

Ko v decembrskem jutru v daljavi zvonijo goniči Foto J. Černač

kjer želimo, da bi pes iskal. Temeljni pogoj pri tem šolanju in tudi vseskozi pozneje pri dolgi ali kratki gonji pa je, da ga brezpogojno počakamo na mestu, dokler se ne vrne in šele potem se z njim premaknemo na drugo mesto.

Seveda je treba mladega psa pri njegovem delu opazovati, kako se obnaša, kako uporablja svoj nos. Če veselo nakaže kak sled, ga moramo nekaj časa spremljati, da opazi, da imamo enake namene in da se za sled zanimamo prav tako kakor on. Veseli smo, če vidimo, da je naraščajnik vedno bolj samostojen in pogumen. Ko smo ugotovili, da ima pes zadosti zaupanja v sebi, kar je navadno pri šestem ali sedmem mesecu, ga skušamo v gozdnatem predelu privedi do zajca. Skoraj vsaka LD ima v svojem poslovniku določeno, kje je dovoljeno vežbati pse že pred brakadami oziroma vse leto ali večji del leta.

Gozd naj bo primerno pregleden, da psa pri iskanju lahko opazujemo, vendar ne tak, da bi pes lahko dalj časa gonil vidoglasno. Zajca mora

dvigniti samostojno in ko mu ta zgine iz vida, ga mora sledoglasno goniti. Če vsakrat požene le nekaj sto metrov, pes ne bo vztrajen gonič. Vztrajen gonič naj bi držal vsaj četrt ure. Zajec namreč ne zapušča rad svojega poznanega okoliša, pa se vrača. Gonič »dolgotrpaš« pa ni za lovca, ki ne želi pri čakanju psa »ozeleneti«. Kakor rečeno, psa moramo v vsakem primeru počakati na mestu, kjer je dvignil. To je izredno važno, da se ne pretrga lovska skupnost, vez med vodnikom in psom. Napačno je mišljenje, da bo pes gonjo prej opustil iz bojazni, da bi zgubil oziroma ne našel vodnika. Le če dalj časa več ne slišimo gonje in se nam zdi, da psa predolgo ni, se mu občasno oglašamo s klicem ali z žvižgom, ki ga pozna. Če čakanje na psa opuščamo, se pri psu zrahlja občutek skupnosti in tovarštva z vodnikom. Pes se osamosvoji in začne na lastno pest loviti vseppek — za zabavo. Tak pes se tudi navadi, da raje goni srnjad, ki jo zlahka sledi. Če pa »načelo počakanja« zamenarimo pri značajno slabotnem psu, postane bojazljivec, ki nam je stalno za petami in se oddaljuje le toliko, kolikor daleč nas lahko še vidi. Obojega je psa težko odvaditi. Nevšečnost, ki jo »nepočakani« sami doživljamo, je tudi ta, da jo pes, ko nas ne najde na mestu, mahne domov.

Ko pred goničem začetnikom pade prvi dolgouhec, ga pustimo ležati, da pride do njega. Če ga presenečen takoj ne prime, ga spodbudimo in potem pustimo, da ga stresa, zlasti če zajec še trza. To je za mladega goniča lovski krst. Nikakor pa ne sme zajca čupati ali celo načenjati, kar bi ga naredilo za trgača. Po opravljenem delu mladca kar najbolj pohvalimo z besedo in trepljanjem. Po nekaj takih doživetjih je gonič »narejen«.

Kdor hoče imeti samostojnega goniča (solista), ki išče in goni samostojno, ga ne sme šolati v družbi

starejšega goniča, češ ga bo že ta naučil. To je napačno kakor tudi, če mladega goniča, ki še ni dodobra utrjen v samostojnem delu, pustimo na brakadah med trop psov. Tam se podi za tropom in prisluškuje, kdaj in kje se oglasi gonja, da se zapodi za njo. Spočetka moramo s psom sami v pogon kot njegov vodnik, dokler se pes ne znajde. Potem šele ga lahko zaupamo vodniku, ki se s psom dobro pozna in ve, kakšno šolo ima. Potem bo pes tudi na brakadah storil to, kar od goniča pričakujemo. Tega pa ne zahtevajmo od njega pred tretjim letom njegove starosti, če hočemo, da se ne spridi.

Mladim lovcem sem želel v nekaj odstavkih povedati, česar me je pred tri četrta stoletja dvanajstletnega šolarja oče z besedo in dejanjem začel učiti. Če je sedaj drugače, me je pač čas prehitel, ker ne morem več z njim v korak. Mnogo let sem, sledeč očetovim stopinjam, užival v zlatih jesenih lepoto tega in takega lova.

Pravilnik za ocenjevanje dela goničev

(Preizkušnja naravnih zasnov — PNZ in tekme)

Pravilnik je sprejela skupščina Jugoslovanske kinološke zveze 12. julija 1977 in je objavljen v brošuri »Male strokovne biblioteke JKZ«.

Pravilnik ima XII poglavij: splošna določila, vrste tekmovalj, vodja tekmovalja, sodniki, značaj tekmovalja, pogoji za udeležbo, vsebina tekmovalja, način ocenjevanja, nagrade in častni nazivi, prošnje in pritožbe, specializirane tekme, končna določila.

Pravilnik ima skupno 65 členov.

Posamezni členi ali deli členov VII. poglavja — vsebina tekmovalja:

27. člen

Preizkus prirojenih sposobnosti (preizkušnja naravnih zasnov) goničev je prireditel lokalnega ali regionalnega pomena. Njegov cilj je ugotoviti prirojene lastnosti, kar je potrebno za zrejo psov in uporabo za lov.

28. člen

Na preizkušnjah prirojenih lastnosti — PNZ so obvezni naslednji predmeti:

1. iskanje, 2. gonja, 3. kakovost voha — nosa, 4. obnašanje ob strelu, 5. ubogljivost — vodljivost.

31. člen

Pozitivno je ocenjen vsak pes, ki dobi skupno vsaj 10 točk, pod pogojem, da dobi iz vsakega predmeta (5 predmetov) najmanj oceno 2.

32. člen

Opravljen preizkušnja naravnih zasnov daje pravico, da se v rodovnik psa vpiše: »Opravil preizkušnjo naravnih zasnov — ali skrajšano: »Opravil PNZ.« Poleg tega potrdila se navede: kraj in datum preizkušnje in ime ter priimek sodnika.

Psom, ki so osvojili več kakor 15 točk, se vpiše v rodovnik: »Opravil PNZ z nagrado«, pod pogojem, da v nobenem predmetu ni dobil nižje ocene kakor 2. V rodovnik se ne vpiše nikakršna ocena, če pes ni opravil preizkušnje, ker ima pravico preizkušnjo ponavljati vsakih 15 dni do dovršenih 18 mesecev starosti.

34. člen

Tekma obsega obvezne in neobvezne predmete. Uspehi, ki jih pes doseže pri obveznih predmetih, odločajo o njegovem končnem uspehu. Ocene psa, ki jih doseže pri neobveznih predmetih, pa so le za izpopolnitev vtisa o vrednosti psa. Toda v primeru, če dva ali več psov pokaže enak uspeh v obveznih predmetih, ima prednost tisti, ki je bil boljši v neobveznih predmetih. Če pa se primeri, da dva ali več psov doseže enake uspehe v obveznih in neobveznih predmetih, ima prednost pes, ki ima boljšo telesno oceno. Če pa so

tudi v takem primeru vse ocene enake, ima prednost mlajši pes.

35. člen

Na zveznih (državnih, medrepubliških) tekmah so obvezni predmeti:

1. Iskanje (temperament, voh — nos, natančnost, javljanje — aviziranje).
2. Gonja (natančnost, glas, dolžina).
3. Krvni sled.
4. Kakovost voha — nosa.
5. Obnašanje ob mrtvi divjadi.
6. Obnašanje ob strelu.
7. Ubogljivost.

36. člen

Na republiških, pokrajinskih in krajevnih tekmah lahko odpade predmet »krvni sled«. Če ta odpade, ga nadomesti predmet »na vleki«.

Pravilnik dopolnjujejo NAVODILA O UPORABI IN IZVAJANJU PRAVILNIKA TER KRITERIJI ZA OCENJEVANJE

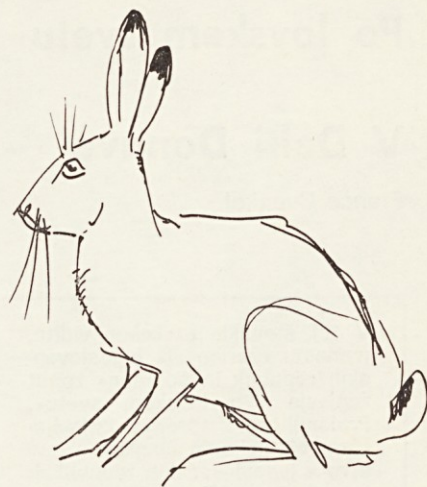
Navodila obsegajo 8 točk in se nanašajo na obvezne in neobvezne predmete.

Navajamo odlomke iz navodil iz predmeta »i s k a n j e«:

Ob normalnih pogojih naj pes najde in dvigne divjad (zajca ali lisico) v 20 do 30 minutah (odvisno od številčnosti divjadi na območju preizkušnje — tekmovalja).

Če pes v določenem času divjadi ne dvigne, se odpokliče. Takemu psu se nudi možnost poprave.

Enako pravico imajo goniči, ki niso dvignili zajca, lisice, ampak drugo divjad (lovska organizacija lahko zahteva, da se gonja divjega prašiča, medveda ali volka uvrsti med obvezne predmete).

Nepravilno je negativno oceniti psa, ki pri popravni ni dvignil divjadi predpisane vrste, če ni bilo povsem ugotovljeno, da takšne divjadi v odrejenem predelu ni.

Psu je treba na tekmi nuditi še tretjo možnost poprave, še zlasti, če pes v načinu iskanja, po temperamentu in drugih prvinah iskanja popolnoma zadovoljuje.

Za resno napako se šteje psu, če se oglašja na sledu prej, preden dvigne divjad. Tako javljanje se imenuje kresanje. Možno je, da je to posledica slabega nosu ali nepravilnega učenja. Dovoljeno pa je, da se pes oglasi enkrat, dvakrat, preden dvigne divjad, saj s tem opozori lovca (avizirati — aviza), da naj bo pozoren. Pes pa to dela zato, da bi spodil zajca, ki ga zaznava nekje v bližini. Če se zajec ne dvigne 2 do 3 minute po avizi, potem se tudi takšno oglašanje psu šteje v minus.

Na preizkušnjah naravnih zasnov — PNZ so kriteriji blažji.

Pravilnik z navodili o delu goničev, ki je natisnjen skupaj s Pravilnikom o delu jamarjev v isti brošuri, je na voljo interesantom na Kinološki zvezi Slovenije. Izvod je 20 din. Škoda, da le v srbsko-hrvatskem jeziku!

Vsakemu vodniku goniča in jamarja je ta pravilnik nujno potreben, saj iz njega spozna, kaj vse mora gonič (in jamar) znati. Zato Pravilnik vsem vodnikom goničev in jamarjev priporočamo.

Po lovskem svetu

V Delti Donave

France Cvenkel

V tej številki je, kakor vidite, namesto rubrike »Iz jugoslovanskih republik in pokrajin« zopet zaglavje »Po lovskem svetu«. Prekinili smo torej z objavljanjem obljubljenih člankov o lovstvu v jugoslovanskih republikah in pokrajinah. To zato, da v tej številki poleg mednarodne lovske razstave v Bukarešti lahko predstavimo še Delto Donave, največje bivališče vodnih in obvodnih ptic v Romuniji in tudi v Evropi. S članki o lovstvu v jugoslovanskih republikah in pokrajinah bomo nadaljevali v prvi številki naslednjega letnika.

Uredništvo

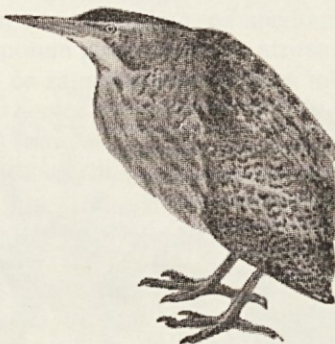
Prvo širšo predstavo o Delti Donave in njenem živalstvu sem dobil, skupaj s tovarišicami in tovariši, ki nas je »super B 727« pripeljal v Romunijo, ob diorami te delte in nazornem pripovedovanju doc. dr. ing. Horie Almasana, predstojnika inštituta za lovstvo gozdarske fakultete v Bukarešti, na mednarodni lovski razstavi v glavnem mestu Romunije, v začetku oktobra letos.

Obzorje o tem močvirnatem predelu Romunije smo si še bolj razširili dan kasneje v muzeju o donavski delti (Muzeul Deltei Dunarii) v mestu Tulcea (izg. Tulča), kamor smo prileteli z romunskim »iljušinom«. Tulcea je pristaniško mesto, z okoli 60 000 prebivalci, ob ustju Donave. Tu blizu se ta mogočna reka razdeli v tri velike rokave, po katerih odteka ogromna količina vode v Črno morje. Donava izvira v ZR Nemčiji in zbira vodo številnih rek z ozemlja 8 držav, skozi katere teče oziroma je njihova mejna reka. Stranska rokava sta Chilia in Sf. Gheorghe, srednji pa Sulina, ki je z regulacijo postal skoraj raven kanal.

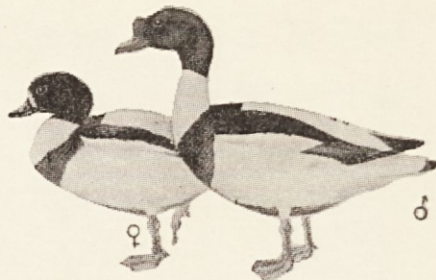
Iz letala ali na zemljevidu sta stranska rokava, vsak dolg nad 100 km, stranici skoraj enakostraničnega trikotnika, katerega vrh je blizu Tulcee, osnovna stranica pa mu je skoraj ravna obala Črnega morja.

Približno tak trikotnik je grška črka delta; odtod ime takšnim rečnim izlivom, kakršnega ima poleg Donave še nekaj velikih rek, npr. Nil, Pad... Površina donavskega trikotnika oziroma delte je 4340 km², kar pomeni 100 lovišč, vsak s površino 4340 ha. Ves ta trikotnik je ena sama mreža manjših rokavov, jezer, močvirnat in sipinaste zemlje, ki jo je Donava v tisočletjih nanesele s celine v morje. Tudi kadar Donava zaradi obilnih padavin po evropski celine zelo naraste in prestopa bregove, se nivo vode v njeni delti zaradi tako velike površine zelo malo dvigne. Pravijo, da največ pol metra.

Ko smo se z ladjo vozili — okoli 20 km na uro — iz Tulcee po rokavu Sulina v okoli 70 km oddaljeno turistično vas Crisan (izg. Krišan), smo že doživljali prostranost tega »posebnega kontinenta«. Na začetku vožnje je bilo na obrežjih še nekaj drevja, celo hrastovih, topolovih in vrbovih gozdičev, potem pa so stare vrbe postajale vse bolj osamljene. Povsod pa, kolikor daleč je segel pogled skozi daljnogled, samo trstje. Naselja so redka in majhna. Osamljene borne ribiške koče se stiskajo za značilnimi plotovi iz trstja in ob čolnih se sušijo ribiške mreže. Okrog koč in tudi daleč proč od njih se pasejo in rijejo domači prašiči. Redko govedo išče zadnjo

Velika bobnarica (*Botaurus stellaris*)

Votlinska gos (tudi v letu)

Podatki iz romunskih turističnih prospektov

Socialistična republika (SR) Romunija meri 237 500 km² (Jugoslavija 255 804 km²). Gorovja je 31 %, gričevja in visokih planot 36 %, ravnin 33 %. Sredi države se dviga lok Karpatov, z vrhovi do 2500 m.

Romunija ima 21 500 000 prebivalcev (Jugoslavija 21 700 000), 88 % Romunov. Med manjšinami je tudi srbska. Glavno mesto Bukarešta (Bucuresti) ima 1 500 000 prebivalcev. Romunija ima z Jugoslavijo kopne meje 267 km, vodne 290 km, skupaj 557 km.

V starem veku so živeli na ozemlju Romunije Daki, ki jih grški zgodovinar Herodot imenuje »najpravičnejše in najpogumnejše med Tračani«. V začetku 2. stoletja so Dakijo zasedli Rimljani. S spojitvijo Dakov in Rimljanov je nastalo dakijsko-romansko ljudstvo.

V stoletjih so se oblikovale tri province: Vlahija (Tara Romaneasca), Moldavija in Transilvanija. Leta 1859 se Vlahija in Moldavija združita v državo, ki doseže neodvisnost leta 1877. Po razpadu Avstro-Ogrske leta 1918 Romunija dobi še Transilvanijo. Komunistična partija Romunije (Partitul komunist Roman) je bila ustanovljena leta 1921. Bila je na čelu boja za strmolavljenje romunske fašistične diktature in za izstop Romunije iz antisovjetskega bloka. KPR izvede tudi antifašistično vstajo romunskih oboroženih sil, ki stopijo na stran antihitlerjevske koalicije. Vstaja se je začela 23. 8. 1944, zato 23. avgusta Romuni praznujejo svoj največji državni praznik. V bojih za osvoboditev Romunije izpod fašistične diktature je padlo 107 000 romunskih vojakov.

Kraljevina Romunija je postala socialistična republika s padcem monarhije, 30. decembra 1947. Romunski jezik je rimskega — latinskega izvora. Razen romanskih besed (73 %) sestavljajo romunščino še besede iz slovanskih in drugih jezikov.

Črna štoklja (*Ciconia nigra*)

travo na bornih pašnikih in muli trde liste še v oktobru zelenega trstja. Jate galebov več vrst v družbi belo sivih domačih gosi počivajo na obrežjih.

Toda kdaj bomo zagledali pelikane, te najznačilnejše ptice donavske delte, ki so naslikani v romunskih turističnih prospektih in upodobljeni na značkah? Nagačene smo seveda videli v Muzeulu Deltei Dunarii. Pa tudi številne druge vodne in obvodne ptice, ki jih živi ali samo prezimuje v Delti 300 vrst. Kapitan ladje mi pojasni, da je kanal preveč prometen, da bi tod mogli videti veliko divjih ptic, ki imajo na voljo dovolj prostora v notranjosti Delte, kjer jih človek ne vznemirja.

Popoldne smo nadaljevali vožnjo z ladjo iz Crisanu po ožjem, stranskem rokavu do »Jezera sreče« (po romunsko Lacul Fortuna). Da, srečno jezero tudi za nas, saj smo, navajeni naših razmer, videli veliko. Pred ladjo so se dvigale sive čaplje, velike bele in male bele čaplje (*Egretta alba*, *Egretta garzetta*). Rjava čaplja (*Ardea purpurea*) je z ribo v kljunu preletela ozek

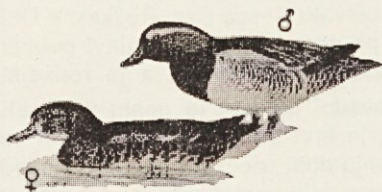

Delta Donave. Rokav Chilia je meja med Romunijo in Sovjetsko zvezo

rokav tik pred ladjo. Leno se je sem in tja dvignila velika bobnarica (*Botaurus stellaris*), nekaj pa se jih je pred truščem ladijskega motorja le umaknilo z obrežja med trstje. Na jezeru, kjer se je naša ladja obrnila nazaj proti Crisanu, je v daljavi pla-

zemcem ministrstvo v Bukarešti sem in tja izda dovoljenje za lov na divjad določene vrste in v določenem rezervatu. Prav tedaj, ko smo se na ladji spraševali, kje so tiste ogromne jate mlakaric, so v daljavi sredi trstja jeknili streli. Nakar so se z več mest na obzorju dvignile številne jate mlakaric in drugih rac, zakrožile pod nebom in se združile v »oblak« več sto ptic. Naslednji dan smo se s čolni odpeljali izpred hotela Lebada v Crisanu po najožjih vodnih rokavih, da bi končno videli pelikane, o katerih v več naravoslovnih knjigah bremo, da v Evropi gnezdijo le še v Romuniji in Bolgariji. Vsem nam je pa seveda znano, da gnezdijo tudi v Jugoslaviji, na Skadarskem jezeru. Vendar je kolonija »naših« pelikanov že majhna in zelo ogrožena.

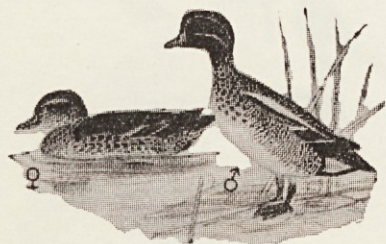
Čolnar, ki je dobro govoril tudi rusko, saj ga romunsko ne bi razu-

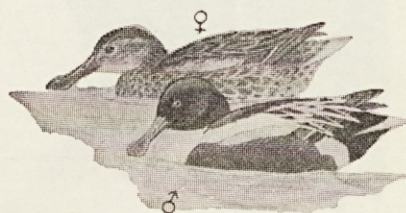
Reglja, racak z belo liso ob očesu

vala množica črnih lisk, ponirkov, regelj in kreheljcev. V lečah svojega daljnogleda sem spoznal race žličarice (*Spatula clypeata*) in kostanjeve race ali belooke. Na obrežju se je izpostavljalo oktobrskemu soncu troje čapljam podobnih, skoraj povsem belih žličark (*Platalea leucorodia*), s kuhalnici podobnimi črnimi kljuni.

Vse živalstvo prostrane Delte je zaščiteno. Vendar je zaščite, rekel bi, več stopenj. Slišali smo, da je lov povsem prepovedan. A so izjeme. Najzaslužnejšim državljanom in ino-

Krehelj, racak s temno liso ob očesu

Raca žličarica (*Spatula clypeata*)

Muzej donavske delte v Tulcei. V njem obiskovalec vidi vse ptice in sesalce Delte (nagačene) kakor tudi ribe vseh vrst (žive, v akvarijih) Foto F. Cvenkel

meli, nam je povedal, da je prejšnji dan s švicarskimi lovci, ki jih je prav tako vozil s čolnom, videl okrog tisoč pelikanov. Tudi čolnarji drugih čolnov so zatrjevali isto.

»Morda so pa prav včeraj odleteli proti Afriki, kamor se vsako leto sredi oktobra selijo?« je ugibal stari čolnar, ki je s svojimi starši še za časa carske Rusije prišel v Delto.

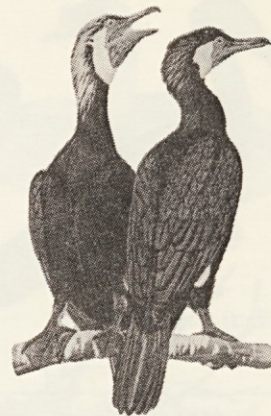
Donavska delta ni v območju toplega sredozemskega podnebja. Zime so tu precej mrzle, z ostrimi vetrovi, zapade pa tudi sneg, včasih do pol metra visoko. To dokazuje tudi rastlinstvo, saj je brez značilnih zimzelenih rastlin. Vendar pa so zime bolj mile in krajše kakor v notranjosti celine. Zato je donavska

delta številnim vrstam ptic, ki jeseni prilete iz severnejših dežel, odlično prezimovališče. A štokljam ne, čeprav jim Delta nudi vse leto obilo hrane. Gnezda belih štokelj samevajo na slemenih ribiških koč, prav tako so zapuščena gnezda črnih štokelj v krošnjah starih, košatih vrb. Jeseni poletijo na zimski vikend v Afriko. Prav tako so zime na Delti premrzle za pelikane. Predvsem gre za navadnega ali rožnatega pelikana (*Pelecanus onocrotalus*), ki v donavski delti živi v kolonijah. Najštevilnejša kolonija je v rezervatu Rosca (izg. Roška). V Delti pa gnezdi tudi kodroglavi pelikan (*Pelecanus crispus*), a je redkejši.

Navadni pelikan je gosje velikosti. Perje ima po večini belo, ki ob valjenju dobi rdečkast nadih. Na spodnjem delu rumenkastega kljuna mu visi značilna kožna vreča, v katero lovi ribe kakor ribič v sak. Vendar ne pod vodno gladino, saj se ne potaplja. To mu olajšava, saj se ne potaplja. To mu napolnjuje kosti, perje, podkožno tkivo, in je zato specifično zelo lahak.

Našemu čolnarju torej ni bilo naklonjeno, da bi nam pokazal pelikane. Šele popoldne na povratku iz Delte sem z ladje skozi daljnogled prepoznal osamljeno trojico letočih pelikanov. Po črnih letalnih peresih, nazaj upognjenem vratu in obilnem kljunu, da je bil vsak kakor z bombo obteženo letalo.

V zadnjem času postaja v Delti vse večji uničevalec pelikanjih in drugih gnezd enok ali kunji pes, ki je v

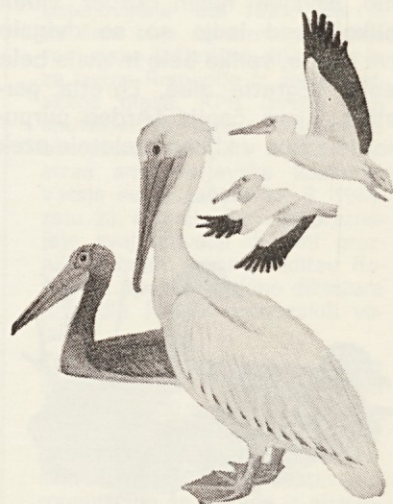
Veliki kormoran (*Phalacrocorax carbo*)

Delto prišel iz sosednje Sovjetske zveze, okrog leta 1950. Je nekoliko manjši od jazbeca, v glavo pa precej podoben kunji. Enok je tudi odličen plavalec in v neprodornem trstju mu lovec zelo težko pride do živga. Med zvermi donavske delte smo v muzeju v Tulcei videli še hermelina, minka, divjo mačko, lisico in celo volka. A ribiči in drugi prebivalci Delte zatrjujejo, da je lisica zelo redka in da se kak posamičen volk pojavi le pozimi. Pač pa je pogostna vidra, saj je vodovje Delte bogato najrazličnejših rib. Omenim naj le eno izmed njih — pisane-ga jesetra, »producenta« iker, iz katerih izdelujejo dragoceni kaviar.

Precej pogosti so divji prašiči, ki se parijo tudi z domačimi, pasočimi se vse leto na prostem. Jelenjadi ni, saj je telesno pretežka za tako mehka tla; ponekod kópno dejansko

Orel belorepec ali postojna

Navadni ali rožnati pelikan, levo mlad

Bela žličarka (*Platalea leucorodia*)

plava na vodi. Pač pa je v nekaterih predelih Delte srnjad. Številne luknje v obrežju jezer in rokavov pričajo o mnogih pižmovkah. Tudi nutrija je prebivalka Delte, ne pa bober, kakor piše v romunskih turističnih prospektih. Nutrija je res zelo podobna bobru, zato jo tudi imenujejo bobrovka ali močvirski bober, a ne spada med *Castoridae*. Sicer pa tudi v muzeju med živalstvom Delte pravega bobra nismo videli. Pižmovka in nutrija seveda nista prabitni živali Delte, pač pa priseljenca, kakor v zadnjem času kunji pes ali enok.

Po slabih dveh dneh bivanja v Delti nas je ladja pozno popoldne vozila zopet, po 200 metrov širokem kanalu Sulina, nazaj v mesto Tulceo. Ko se je sonce spuščalo k zatonu, je nebo nad nami oživel, kakor da si ptice iz Delte, prijateljice vode, po dveh mesecih lepega vremena in za ta čas nenavadno toplega sonca želijo večernega hladu. Rokav so preletavale zlasti v severno smer. Najpogostejši na nebu so bili leteči črni »križi« — veliki kormorani. Večinoma so leteli v urejenih »formacijah«, drug za drugim. Seveda v Delti živijo tudi mali kormorani, ki pa se jih je tokrat na nebu pojavilo le nekaj. Veliko pa je bilo tudi sivih divjih gosi, večinoma v urejenih redih ali klinih. »Tamle pa letijo race,« nekdo na ladji kaže na manjšo skupino racam podobnih ptic. Zopet dvignem daljnogled. Žličarke, si mislim najprej, ko mi leče približajo belo-črno-rjavo pisane ptice. Toda ne: lisičje rdeč ovrtnik čez oprsje ima le votlinska gos (Tadorna tadorna). To je torej ploj-kokljun, ki ga romunski prospekt o

Na obeh straneh ozkega rokava je bila pred čolnom neprodorna goščava trstja, najznačilnejšega rastlinja donavske delte
Foto F. Cvenkel

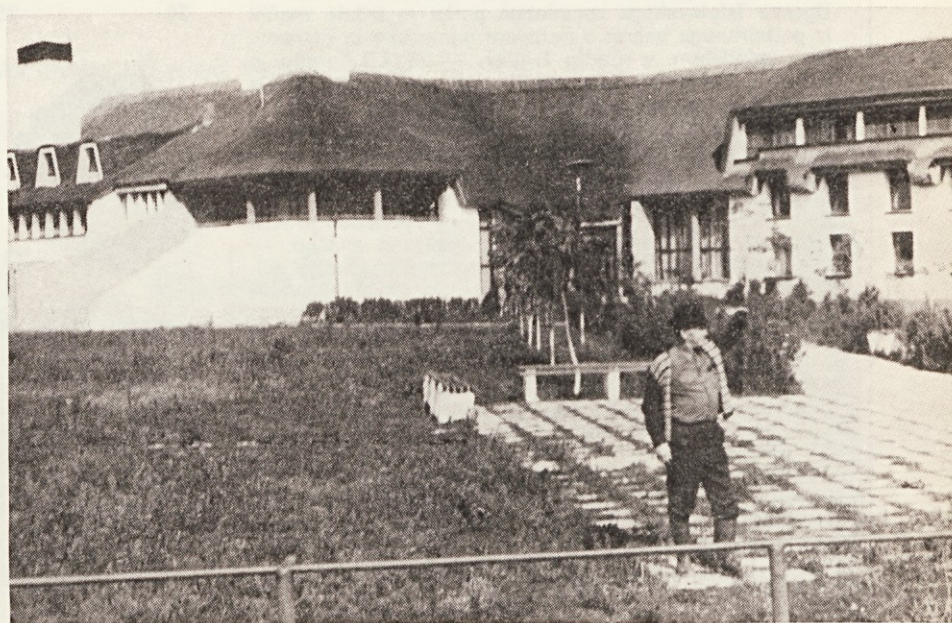
Delti posebej omenja. Nekateri nemški priročniki ga imenujejo raca (Brand-ente), nekateri pa gos (Brand-gans). Sicer pa to ni raca oziroma gos, ki bi bila doma le v Romuniji. Gnezdi v več evropskih obmorskih deželah, zlasti severnih, in je le nekoliko večja od mlakari-ce. Slovenci jo imenujemo votlinska gos, ker rada gnezdi v obrežnih votlinah, ki jih izkopljejo druge živali, celo lisica.

Potem je mojo pozornost pritegnila velika temno rjava ptica, letéča

precej daleč vzdolž kanala. Planinski orel ni. Kaj naj tukaj sicer počne orel te vrste. Orel belorepec ali postojna je, vendar brez belega repa. Torej mladič, ki je letos zapustil gnezdo. To je bila pa tudi edina ujeda, ki sem jo videl v Delti, čeprav je bilo v muzeju o donavski delti nagačenih mnogo ujed številnih vrst.

Na mesto Tulceo se je spuščala noč, ko smo se poslovili od prijaznega kapitana in prišli nazaj v — Delto, a le v hotel s tem imenom.

Avtor članka, urednik Lovca France Cvenkel, pred odhodom izpred hotela Lebada v turistični vasi Crisan v Delti
Foto F. Jamnik

Lovska organizacija

Ustavno sodišče o članstvu v dveh ali več LD

Ustavno sodišče SRS je na seji, 19. oktobra 1978, obravnavalo pobudo nekaterih članov lovskih družin o zadevi, navedeni v naslovu, in sklenilo, da se pobuda ne sprejme in se ne začne postopek za oceno ustavnosti določbe 4. odstavka 58. člena in določbe 87. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Ur. list SRS, št. 25/76 — ali Lovec, priloga, št. 8 — november 1976).

V obrazložitvi svojega sklepa je ustavno sodišče med drugim navedlo:

Četrti odstavek 58. člena zakona o lovu določa, da ne sme biti nihče hkrati član dveh lovskih družin. V 87. členu istega zakona pa je določeno, da morajo občani, ki so člani dveh ali več lovskih družin, svoje članstvo prilagoditi določbi 4. odstavka 58. člena zakona najkasneje do 31. 12. 1977.

Po mnenju pobudnikov je zakonodajalec z odločbo 4. odstavka 58. člena zakona o lovu posegel v svobodo združevanja, ki je občanom zajamčena z ustavo in omejil tudi pravico, ki jo ima vsakdo, da se za varstvo svojih koristi združuje z drugimi, kar zagotavlja tudi zakon o ratifikaciji mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah. Iz istih razlogov je po mnenju pobudnikov v neskladju z ustavo tudi določba 87. člena zakona o lovu, razen tega pa tudi v neskladju z ustavo zato, ker daje določilu 4. odstavka 58. člena zakona retroaktivno veljavo in jemlje občanom, ki so člani več lovskih družin, pravice, ki so si jih že pridobili.

Ob preizkusu pobude je

ustavno sodišče ugotovilo, da niso podani pogoji za začetek postopka.

Razmerja, ki so skupnega pomena za delovne ljudi in občane na področjih rabe, izkoriščanja in varstva naravnih bogastev; lova; združevanja občanov — ureja republika s svojim zakonom (4., 6. in 17. točka 321. člena ustave SRS). Skupščina SR Slovenije je razmerja s področja lovstva uredila v zakonu o lovu, razmerja s področja združevanja občanov pa v zakonu o društvi (Uradni list SRS, št. 37/74).

Lovišča in divjad so kot dobrine splošnega pomena (zemljišča, gozdovi, rastlinski in živalski svet) pod posebnim družbenim varstvom in se uporabljajo pod pogoji in na način, kot to določa zakon (102. in 104. člen ustave SRS). Osnovni namen gospodarjenja z lovišči na način, kot ga določa zakon o lovu, je, da se v okviru varstva narave ohranja sorazmerje divjadi in rastlinskega sveta v prostoru, kot enega od temeljnih pogojev za ohranitev naravnega človekovega oko-

lja in da se zagotovi poseben družbeni interes na področju lovstva (1. člen zakona o lovu).

Z zakonom o lovu je uporaba lovišč in divjadi urejena tako, da je gospodarjenje z lovišči izročeno lovskim organizacijam. S tem v zvezi je v 57. členu zakona lovška družina opredeljena kot samoupravna organizacija občanov, ki se prostovoljno združujejo zaradi varstva, gojitve in lova divjadi, upravljanja lovišč ter zaradi drugih z lovstvom povezanih rekreativnih dejavnosti. V istem členu je določeno, da se za poslovanje in združevanje lovskih družin uporabljajo predpisi o društvi, kolikor ta zakon ne določa drugače. Določeno je tudi, da so lovske družine in njihove zveze družbene organizacije, ki lahko pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in razpolagajo z njimi v skladu z zakonom in s svojim statutom. V 58. členu zakona o lovu je poleg določbe, da nihče ne sme biti

Značke lovskih organizacij VII.

74. **LD Stol** je leta 1977, za svojo 30-letnico, izdala pozlačeno značko z zelenim ozadjem in plastificirano. Izdelal jo je Janez Pretnar iz Radovljice, v nakladi 1000 primerkov. — 75. **LD Dole** je za svojo 25-letnico, leta 1972, izdala aluminijasto značko z zelenim ozadjem. Izdelal jo je graver Stane Jeraša, Ljubljana. — 76.—77. **Uprava Triglavskega narodnega parka** je izdala znački iz patiniranega bakra: z motivom gamsove in gamsove z mladičem, v ozadju Triglav. — 78. **LD Tolmin** je za svojo 30-letnico, ko je razvila tudi svoj prapor, izdala bakreno patinirano značko, v nakladi 2000. Značko z istim motivom v temno sivi patinirani izvedbi pa je izdala v 61 primerkih. Na hrbtni strani značke v tej izvedbi so vgravirana imena članov LD. Avtor likovne upodobitve je Jurij Mikuletič, izdelovalec pa Franc Seifer, Ljubljana. — 79. **LD Vojkovo — Podnanos** je leta 1975, za svojo 30-letnico, izdala bakreno značko. — 80. **LD Borovnica** je izdala aluminijasto značko, s silhueto gamsa in narave, pobarvano modro, belo, svetlo rjavo, temno rjavo, zeleno in temno zeleno. — 81. **LD Šentilj v Slov. goricah** je za svojo značko uporabila znak SLD, s svojim nazivom, in jo rdeče, zeleno in svetlo rjavo pobarvala. — 82. **LD Lenart** je za svojo 30-letnico izdala aluminijasto značko z oprsjem Zlatoroga in z zeleno ter črno pobarvanim ozadjem. — 83. **LD Škofljica** je za svojo 30-letnico izdala značko v dveh izvedbah: 1000 izvodov bakrenih patiniranih in 500 izvodov rjavo in zeleno plastificiranih. Izdelal Anton Šteblaj, Ljubljana. — 84. **LD Gornji grad** je izdala pozlačeno značko z zeleno pobarvanim ozadjem.

(Nadaljevanje v naslednjem letniku.)

R. Č

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

hkrati član dveh lovskih družin, še določeno, da vsak občan lahko postane ob enakih pogojih član lovske družine po predpisih o članstvu v društvih in po splošnem aktu lovske družine in da s splošnim aktom lovske družine ne sme biti omejeno število članov. Razen tega je v istem členu zakona še določeno, da mora najpozneje v dveh letih po sprejemu v članstvo lovske družine član opraviti lovski izpit, in da članstvo v lovski družini preneha, če član v postavljenem roku ne opravi izpita. Določeno je tudi, da ne more biti član lovske družine, kdor nima jugoslovanskega državljanstva in nima stalnega prebivališča v Jugoslaviji.

Ob oceni obravnavanih določb zakona o lovu je ustavno sodišče prišlo do zaključka, da je bila Skupščina SR Slovenije na podlagi uvodoma omenjenih določb ustave pristojna, da opredeli lovske družine kot posebne samoupravne organizacije občanov. Kot družbene organizacije lahko lovske družine in njihove zveze pridobivajo sredstva oziroma določene pravice na sredstvih ter ta sredstva kot družbena uporabljajo za uresničevanje svojih ciljev in razpolagajo z njimi (75. člen ustave). V zvezi s tem pa je bila republiška skupščina tudi pristojna, da v zakonu o lovu opredeli namen združevanja članov v lovsko družino kot posebno obliko samoupravnega združevanja občanov, ki gospodarijo in upravljajo z družbenimi sredstvi, predpiše nekatere posebne pogoje glede članstva in določi, da se za poslovanje in združevanje lovskih družin uporabljajo predpisi o društvih, kolikor zakon o lovu ne določa drugače. Glede združevanja občanov v lovske družine, v katere se občani združujejo ne le zaradi uresničevanja svojih interesov, kot je to prvenstveno pri društvih, temveč hkrati tudi zaradi uresničevanja širših družbenih interesov pri gospodarjenju z družbenimi sredstvi, je zato treba poleg določb, s katerimi je opredeljen način združevanja občanov v društvih, ki nimajo takih posebnih nalog, kot so poverjene lovskim družinam, upoštevati tudi določbe zakona

o lovu, s katerim je bila organiziranost lovstva urejena na poseben način. Ne glede na to pa tudi zakon o lovu zagotavlja vsakemu občanu, da lahko postane ob enakih pogojih član lovske družine po predpisih o članstvu v društvih in po splošnem aktu lovske družine. **S to določbo in z določbo, da s splošnim aktom lovske družine ne sme biti omejeno število članov, kakor tudi z določbo, da nihče ne more biti član dveh lovskih družin, se omogoča, da se lahko občani, ki žele organizirano delati v lovstvu, vključijo v lovsko družino, ki si jo prostovoljno izberejo in tudi kot člani ene lovske družine uresničujejo in dosegajo svoje skupne interese v lovstvu v skladu s splošnimi družbenimi interesi.**

Kar se tiče določbe 87. člena zakona o lovu, ustavno sodišče še ugotavlja, da ta določba ne posega za nazaj v pravice dvojnega članstva, temveč uveljavlja enojno članstvo za naprej. Določba 87. člena zakona je pričela veljati šele z 31. decembrom 1977, to je več kakor eno leto po tem, ko je začel veljati zakon o lovu (5. 11. 1976).

Razvitje prapora LD Mirna peč

V soboto, 9. septembra 1978, so marljivi lovci LD Mirna peč pri novi lovski koči v Globodolu razvili svoj pra-

por. Potlej, ko je starešina Franc Brajer pozdravil predstavnike ZLD Novo mesto in zastopnike sosednjih lov. družin, je Jože Pavlič govoril o razvoju in dejavnosti LD Mirna peč od ustanovitve leta 1946 do sedaj. Sledilo je razvitje in druge točke programa.

Na skrbno pripravljeni prireditvi se je zbralo prek tisoč ljudi iz bližnje in daljne okolice, kar pomeni, da lovske prireditve postajajo priljubljena oblika srečanj med lovci in drugimi občani.

M. R.

Lovci LD Sovodenj so slavili

Dan vstaje, 22. julij, zavedno slovensko ljudstvo še posebej proslavlja in ga tudi vsako leto počasti z otvoritvijo raznih za družbo koristnih objektov. V počastitev tega zgodovinskega dne so svoje delo prispevali tudi lovci LD Sovodenj, ki je članica ZLD Gorenjske. Letos 22. julija so odprli svojo lovsko kočjo brunarico in razvili tudi svoj lovski prapor.

Pričetek slovesnosti so naznanili lovski rogovi in lovska pesem. Zbrane lovce in druge občane je pozdravil Bruno Skumavc, starešina LD, ki je nato govoril o pomenu, delovanju in nalogah, ki jih ima lovstvo v naši samoupravni socialistični družbi, pri varovanju narave, njenih lepot,

dobrin in znamenitosti, o dolžnostih pri vzgoji svojega članstva, obujanju tradicij NOB in varovanju pridobitev naše revolucije, pri usposabljanju svojega članstva za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Lovišče Lov. druž. Sovodenj ima skupno 3904 ha površine. Najštevilneje je zastopana srnjad. Gamsov je le nekaj. Zadnja leta lovišče vse bolj obiskujejo divji prašiči, ki se na tem območju zadržujejo predvsem od aprila do oktobra, potem se pa umaknejo v toplejše primorske revirje. Stalež divjega petelina je v upadanju. Zastopanost male divjadi in mesojedov je poprečna, kakor v vseh drugih loviščih Poljanske doline.

V lovišču je ustrezno število solnic, visokih zaprtih in odprtih prež ter krmišč. Za krmljenje divjih prašičev letno namenijo 600 kg koruze. V lovišču je tudi organizirana čuvajska služba. LD priredi vsako leto — že dvajsetkrat — tradicionalno brakado, ki se je poleg članov domače LD udeležijo tudi zastopniki sosednjih in drugih LD.

Člani so na splošno zelo delavni, saj so poleg obveznega dela v lovišču pomagali krajevni skupnosti pri izkopu jarkov za vodovod in pri gradnji stanovanjske hiše. Pri gradnji lovske kočje so delali brezplačno — udarniško prek 1800 ur. Odnosi s kmetovalci in drugimi krajanji so dobri. Starešina B. Skumavc se je v svojem govoru tudi zahvalil

Člani Lovske družine Mirna peč s svojim praporom

Foto M. R.

Bruno Skumavc, starešina LD Sovodenj in predsednik izvršnega odbora ZLD Gorenjske, pripinja na prapor spominski trak gorenjske lovske zveze Foto J. Z.

vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji koče, še posebno pa Francu Debelaku, ki je lovski družini brezplačno odstopil zemljišče za kočico.

Lovski prapor so razvili ob zvokih lovskih rogov. Razvitju prapora je botroval Franc Bevk, predsednik Krajevne konference SZDL Sovodenj. Na vrsti je bila otvoritev lovske koče. Po primernem nagovoru je trak pri vходу v kočico prerezal starešina LD in objekt izročil v varstvo Antonu Peternelu, gospodarju LD, ki ima za dograditev koče največ zaslug.

V okviru prireditve so podelili tudi lovska odlikovanja in priznanja: 3 znake za zasluge in 1 red za zasluge III. stopnje. Priznanje LD Sovodenj je prejelo 10 lovcev in 2 nelovca.

Slovesnost so zaključili z nastopom registov in pevcev.

Janko Zabukovec

Uplenitelj štokrlje izključen iz lovske družine

Ni se še plegla jeza nad »lovcem«, ki je ustrelil štokrljo na Boštanjskem gradu pri

Grosupljem, že smo zopet brali v časopisih, med drugim tudi v Delu od 16. in 17. junija 1978, o novem odstrelu bele štokrlje. Zgodilo se je v Tišini pri Murski Soboti.

Med drugim je prekmurski novinar B. Borovič takole zapisal: »Kdor pozna odnos ljudi v Pomurju do štokrlj, ki se že od nekdaj vračajo iz Afrike v svoja domača gnezda ob Muri, lahko razume navezanost domačinov na te prijazne ptice, ki so simbol sreče.

Težko je opisati razburjenje med prebivalci Tišine, ki so 14. junija po dveh zaporednih streljih iz lovske puške našli mrtvo veliko štokrljo, kakih tristo metrov izven naselja. Zelo ogorčeni so tudi člani Lovske družine Tišina, ki bodo po svoje ukrepali. Štokrlje so namreč zaščitene ptice. Strelec pa se je spozabil celo tako daleč, da je ubil samico v času, ko ima mladiče.

Kakor smo zvedeli, je streljal na štokrljo avtoprevoznik Jože Štiblar, ki je bil že kaznovan za podoben prekršek — streljal je na labode. Štiblar je lovec in bi mu morali biti lovski predpisi znani. Zato si je upravičeno nakopal še večjo jezo članov zelene bratov-

ščine, ki na tem območju bedijo nad štokrljami.«

Tako B. Borovič.

Kako pa Lovska družina Tišina?

Njeno disciplinsko razsodišče je na podlagi dokaznega gradiva spoznalo Jožeta Štiblarja za krivega in mu, 29. 9. 1978, na osnovi 25. člena družinskih pravil izreklo izključitev iz članstva Lovske družine Tišina.

Tako je pravilno! Vprašanje pa je, če se je LD poslužila tudi pravice in na osnovi odločbe o odškodninskem ceniku za povzročeno škodo na divjadi izterjala od krivolovca tudi odškodnino za protipravno ustreljeno štokrljo (in poginule mladiče). Omenjena odločba (Ur. list SRS, št. 7, od 31. 3. 1978 ali Lovec, št. 3 — junij 1978) predpisuje za štokrljo 5000 din odškodnine!

C. F.

Jubilanti

Ing. Miran Šumak
— 50-letnik

Rojen je bil 13. 10. 1928 v Ljutomeru in izvira iz lovske rodovine. Njegov oče in ded sta bila zakupnika lovišč Krapje—Mota in Cven. Tako je povsem razumljivo, da je tudi naš jubilar navdušen lovec, od leta 1945. Prav ljubezen do narave in divjadi ga je privedla do tega, da se je po dovršeni srednji šoli odločil za študij na gozdarski fakulteti. Iz istega razloga si je tudi za diplomsko nalogo izbral temo o divjadi.

Sedaj že vrsto let dela kot dipl. gozdarski inženir na Ljutomerskem kombinatu. Pod njegovim vodstvom so obnovili oz. zasadili več sto ha gozdnih površin. Pri vsem njegovem udejstvovanju mu je vzporedna skrb varstvo in zaščita divjadi, ki naj ji gozd nudi ustrezna skrivališča in hrano. Vedno tudi odločno nastopa kot zagovornik drobnih ptic. Pri sečnji drevja ne dovoli podirati starih votlih dreves, v katerih imajo ptiči duplarji svoja domovanja.

Miran je aktiven član uprav. odbora LD Ljutomer že od leta 1963. Kot članu gospodarske komisije LD mu je predvsem poverjena skrb za remize in krmne njive, skratka za izboljševanje življenjskih pogojev divjadi. Bil je tudi član uprav. odbora lovske zveze v Ljutomeru in več let njen izvoljeni tajnik. Dve mandatni dobi je zastopal naše in širše lovske interese pri Lovski zvezi Slovenije kot član njenega upravnega odbora. Pred leti je kot strokovnjak bonitiral po sodobnih načelih vsa lovišča Ljutomerske zveze. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Tudi Miranovo družbenopolitično delovanje je bolj ali manj v zvezi z lovstvom in varstvom narave. Pri SOB Ljutomer je član gospodarske komisije in predsednik komi-

sije za varstvo okolja. Je član ekološke komisije za Pomurje in predsednik SIS za gozdarstvo Pomurja. Jubilantu iskreno čestitamo in se mu hkrati zahvaljujemo za njegova prizadevanja v korist lovstva in narave. Dragi Miran, še vnaprej mnogo uspehov pri delu na vseh področjih in — veliko let zdravja ter dober pogled!

Lovci Pomurja,
še posebej LD Ljutomer
— J. I.

Ivan Cvar — petdesetletnik

Rojen je bil 15. maja 1928 v Zamostecu pri Sodražici, pod znano, čudovito Travno goro. V teh krajih so bili doma številni borci NOV in tudi znani lovci.

V času okupacije je bil zaveden mladinec, član SKOJ. Še zelo mlad je vstopil v partizane in se bori do osvoboditve. Po vojni so mu zaupali odgovorne naloge pri DV v Ljubljani in Kranju. Sedaj je v Iskri Kranj član kolegijskega poslovnega organa.

V lovske vrste je stopil kmalu po vojni in tudi v lovstvu opravljal odgovorne naloge. Od 1966. do 1970. leta je bil starešina LD »Udenboršt«. Pod njegovim vodstvom je LD naredila velik korak naprej pri gojitvi in varstvu divjadi. Zato jo je tudi Lovska zveza Slovenije ob 30-letnici njenega obstoja odlikovala z redom za lovske zasluge II. stopnje.

Vseskozi od leta 1958 je

Ivan Cvar

član upravnega oziroma izvršnega odbora gorenjske lovske zveze. Medtem, od 1965. do 1968. leta, je bil predsednik Lovske zveze za Gorenjsko, od 1968. do 1970. pa predsednik njenega nadzornega odbora.

Vseskozi od leta 1965 je član upravnega oziroma izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije in raznih njegovih komisij, z izjemo od 1970. do 1973. leta, ko je bil predsednik nadzornega odbora LZS. Sedaj je član LD Jezersko in deluje v njenem izvršnem odboru. Zaupani pa sta mu še dve odgovorni funkciji: je podpredsednik izvršnega odbora Lovske zveze Slovenije in predsednik skupščine Zveze lovskih druženj Gorenjske. Lovska zveza Slovenije ga je za njegove uspehe odlikovala z znakom za zasluge, z redom II. stopnje in tudi z najvišjim lovskim odlikovanjem — z redom I. stopnje.

Tovariš Cvar si je pridobil

zaupanje lovcev s svojim mirnim značajem, tovariškim odnosom, s svojim lovskim znanjem in tudi s hitrim, odločnim nastopom. Kot vodilni lovski funkcionar se je tudi izkazal kot odličen zagovornik lovstva, še posebej divjadi pred različnimi gospodarskimi organizacijami in našo celotno družbo. Tudi lovstvo in kinologijo je nenehno in uspešno usklajeval.

Ob srečanju z Abrahamom, ko je pol stoletja življenjske poti pustil za seboj, mu iskreno čestitamo, se mu zahvaljujemo za ves njegov trud in mu ključemo: še na mnoga zdrava, zadovoljna leta in še veliko uspehov za nadaljnji napredek našega lovstva!

Gorenjski lovci

Jože Kalin, rojen v Obrežju, je 16. 8. letos praznoval svoj 75-letni življenjski jubilej in 55 let prizadevnega, požrtvovalnega dela v lovstvu.

Kalin je soustanovitelj LD Mokrice in je bil njen predsednik od ustanovitve leta 1946 pa vseskozi do leta 1977, skupaj torej 20 let. Vso navedeno dobo je bil tudi član upravnega odbora lovske zveze v Krškem. S svojim znanjem in delom je veliko prispeval k uspehom lovske družine in lovstva nasploh; kot lovec je znan širom po Sloveniji in Hrvaški.

Kadar stopimo v njegovo lovsko sobo, vedno ponovno lahko ugotovimo, da je Pepi velik lovec. A kadar smo z njim skupaj na lovu, občudujemo Pepijevo mladostno

prožnost. Radi poslušamo njegove nasvete in smo mu zanje hvaležni.

Kot kinolog je imel in ima še vedno lepe uspehe pri zreji in šolanju svojih psov, ki so zvesti pomočniki lovcem celotne LD.

Za delo in uspehe ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za zasluge, z redom II. in redom I. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom. Za prispevek v NOB je bil odlikovan z redom zaslug za narod III. stopnje.

Na daleč znanemu lovcu in kinologu ob njegovem dvojnem jubileju iskrene čestitke in še veliko let — dober pogled!

Člani LD Mokrice
in drugi lovski tovariši

Franc Pajenk je 3. 8. 1978 praznoval svoj 60. rojstni dan. Že kot dvestoletni otrok je izgubil mater, sestro in očeta; oče se je kot lovski čuvaj grofa Thurna pri izvrševanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil. Malega Franca je vzel k sebi njegov stric, tudi poklicni lovec pri grofu Thurnu. Pri njem je kmalu sodeloval na lovih kot gonjač in pomagal pri gradnji ter popravilu lovskih naprav.

Druga svetovna vojna ga je zatekla na rojstnem Črnem vrhu nad Mislinjo. Povezal se je v OF in sodeloval s partizani. Aprila 1944 so ga Nemci aretirali in konec vojne je dočakal v graškem zaporu. Po vojni je uspešno končal gozdarsko šolo v Ljubljani in leta 1948 tudi izpit za lovskega čuvaja. Nakar je kot poklicni lovec služboval v lovišču Rog na Kočevskem in v lovišču Pohorje. Leta 1960 pride v Slovenske Konjice, se zaposli v gozdarstvu pri celjskem OLO in kmalu postane tudi član naše LD.

Član upravnega odbora LD je bil osem let, od tega gospodar LD štiri leta. Še sedaj marljivo sodeluje pri razreševanju vseh pomembnih vprašanj, zlasti pa pri gojitvi divjadi. Njegova zavzetost, delavnost in poštenost se odražajo povsod. Za prispevek v NOB je bil odlikovan z redom zaslug za narod, za delo v lovstvu pa z znakom za zasluge.

Jože Kalin

Alojz Melihen

Franc Pajenk

Še naprej mu želimo krepko zdravje, veliko zadovoljstva in blaga na lovskih stezah.

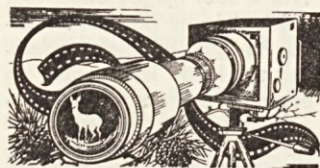
Tovariši iz LD Slov. Konjice
— Z. S.

Alojz Melihen-Buleš je 28. 5. 1978 slavil svojo 70-letnico rojstva. Skrivnosti narave so ga zamikale že v rani mladosti. Leta 1930, v času lovozakupništva, je postal lovski čuvaj in zaradi svoje vestnosti kot čuvaj divjadi in narave kmalu napredoval v nadlovca. Lovskočuvajsko službo je opravljal 10 let, do druge svetovne vojne.

Je eden izmed ustanoviteljev LD Bovec. Predsednik njene disciplinskega razsodišča je bil kar 17 let, član uprav. odbora pa 4 leta in veliko let tudi član NO. Pismeno priznanje mu je dala LD kakor tudi ZLD Gorica.

Še na mnoga leta, tovariš Buleš, dober pogled in — ravne cevi!

Člani LD Bovec

Fotokino klub Diana

Naše fotografije na razstavi v Bukarešti

Na mednarodni lovski razstavi v Bukarešti so sodelovali člani Fotokino kluba DIANA s 40 fotografijami divjadi v črno-beli tehniki.

Selekcijo za to razstavo smo morali opraviti sočasno z izbiro za klubovo letno razstavo v Dolenjski galeriji v Novem mestu, ob zveznem tekmovanju gozdnih delavcev, ki je bilo pod pokroviteljstvom Gozdnega gospodarstva Novo mesto. V novomeški galeriji smo razstavili kar 90 fotografij.

Kriteriji za mednarodno razstavo so bili strožji. To se je izkazalo za pravilno, saj so naše fotografije v tekmoval-

nem delu poprečno izstopale od drugih; tehnično so bile kvalitetne in med seboj izravnane.

Žal pa je zaradi zelo strogega kriterija na razstavi sodelovalo le 8 avtorjev. To je nasploh naša največja pomanjljivost, da je do sedaj na vseh razstavah sodelovalo sorazmerno malo avtorjev. Vendar je treba takoj povedati, da je podobno tudi drugod, tudi v drugih državah, kar dokazuje, da je ta zvrst fotografije zelo zahtevna. Predvsem zato, ker so potrebne velike izkušnje za uspešno fotografiranje divjadi. Manjši problem je obdelava posnetkov v temnici.

Nagrajene fotografije naših avtorjev:

- I. Kozorog s Triglavom — Milan ROPRET
- II. Gams v skoku — Oskar DOLENC
- II. Lisica — Janez ČERNAČ
- III. Zajec — Tomaž KOČAR
- III. Gams — Ivan VEBER
- III. Odsevi — Vojko BIZJAK

Enako število odličij so prejeli tudi romunski fotografi. Romuni so razstavili izredno veliko fotografij, vendar je bil avtor velike večine N. Golgotiu, profesionalni fotograf na inštitutu za lovstvo.

Poleg standardnega formata fotografij za razstave so imeli mnogo velikih povečav, s katerimi so prikazovali živalski svet in biotope v Romuniji. Tudi na tej razstavi je bilo očitno, da so fotografije že nepogrešljiv spremljevalec, bolje rečeno, dopolnilo vsake lovske razstave. Izredno kakovostne fotografije velikih povečav so bile na razstavnem prostoru Češkoslovaške. Čehi pa so popestrili razstavo še s projiciranjem odličnih diapozitivov. Posnetki divjadi so bili tudi na madžarskem in poljskem razstavnem prostoru.

Za bodoče podobne razstave bi bilo vsekakor primerno, da tudi mi pripravimo velike formate fotografij divjadi in biotopov, kot dopolnilo razstavljenim trofejam. Saj so fotografije najbolj veren prikaz stanja in povedo več kakor dolgi teksti ali suhoparni tabelarni pregledi. Veliki formati so primernejši tudi zato, ker trofeje niso v galerijskih prostorih, pač pa vedno v velikih razstavnih halah, kjer pa se format 30 × 40 cm zgubi in deluje skromno in neučinkovito.

Čas na razstavišču smo izkoristili tudi za razgovore z lovci fotografi iz drugih naših

republik in z delegacijami držav udeleženk. S tem je na-rejen nov korak za ustanovitve sekcij našega kluba v drugih republikah, za medsebojno sodelovanje in za izmenjavo snemanj.

Na vseh dosedanjih mednarodnih razstavah, kjer je sodeloval naš klub, nam je pri organizaciji veliko pomagal Veljko Varičak, za kar se mu v imenu našega fotokino kluba najlepše zahvaljujem.

Janez Černač,
predsednik Fotokino kluba
DIANA

Lovska kinologija

Republiška tekma goničev 1978

Bila je v nedeljo, 15. oktobra, v lovišču LD Selca, v revirju Dražgoše. Prireditelj je bil Klub ljubiteljev goničev (KLG), katerega je zastopal Ivan Udovič.

V Dražgošah se je dan prej sestel zbor kinol. sodnikov: Alojz Azola, Stane Hribnik, Zdravko Kosmač, Anton Oseli, Alfred Tavčar, Ivan Udovič in Miloš Kelih kot vodja zbora. Sodniki so se dogovorili o poteku tekmovanja kakor tudi o podrobnostih ocenjevanja. Sestavili so tudi arbitražno komisijo za reševanje morebitnih pritožb vodnikov glede ocenjevanja.

Celotno tekmovalno področje so razdelili na 5 predelov. Vsak je imel svojega vodjo in za vsak predel so določili sodnika. Ocenjevanje sledenja po krvnem sledu, vodljivosti in strelomirnosti vseh psos je bilo poverjeno sodniku Ivanu Udoviču, njemu v pomoč pa dodeljen sodniški pripravnik Boris Cunja.

Sodniki so ocenjevali dosledno po jugoslovanskem Pravilniku za ocenjevanje dela goničev.

Skoraj vsi nastopajoči na republiški tekmi goničev v Dražgošah

Foto A. Tavčar

Na tekmo se je prijavilo in se je tudi udeležilo 18 vodnikov z 18 goniči. Bilo je: 8 kratkodlakih istrijancev samcev (telesne ocene: 4 odlično, 3 prav dobro, 1 dobro); 9 kratkodlakih istrijank (telesni oceni: 8 odlično, 1 prav dobro); 1 resasta istrijanka (telesna ocena odlično).

Na dan tekmovanja so vodniki izžrebali vsak svoj predel, kjer so potem nastopili njihovi psi, in tudi vrstni red nastopa.

Psi so hkrati nastopili kot posamezniki in v ekipah (razen 2). Bile so 4 ekipe: dve gorenjski, kočevska in ekipa Kluba ljubiteljev goničev.

Uspehi:

Posamezniki:

1. Kdl. istrijanka Bistra, I.a nagradni razred in razred (CACT-YU) (kandidat-prvak v delu Jugoslavije). Vodnik Ludvik Lotrič, Dražgoše.
2. Kdl. istrijanec Biksar, I.b nagradni razred in razred RCACT-YU (rezervni kandidat za prvaka v delu Jugoslavije). Vodnik Anton Habjan, Selca.
3. Kdl. istrijanka Jelka, I.c nagradni razred. Vodnik Jože Hribnik, Škofja Loka.

4. Kdl. istrijanka Dara, I.č nagradni razred. Vodnik Zoran Okoren, Selca.
5. Kdl. istrijanec Til, I.d nagradni razred. Vodnik Anton Oblak, Velike Lašče.
6. Kdl. istrijanka Ciga, II.a nagradni razred. Vodnik Slavko Sajovic, Škofja Loka.
7. Kdl. istrijanka Dijana, II.b nagradni razred. Vodnik Anton Žužek, Velike Lašče.
8. Kdl. istrijanec Aras, II.c nagradni razred. Vodnik Janez Dolenc, Škofja Loka.
9. Kdl. istrijanec Goki Orleški, II.č nagradni razred. Vodnik Maks Božnar, Bukov hrib — Poljane.
10. Kdl. istrijanec Nano Travnogorski, II.d nagradni razred. Vodnik Franc Mivšek, Sodražica.
11. Kdl. istrijanec Bor, II.e nagradni razred. Vodnik Grozdan Vatovec, Ankaran.

V III. nagradni razred so se uvrstili 4 psi. Neuspešni pa so bili 3 psi.

Ekipa:

1. Gorenjska ekipa I., psi Bistra, Goki, Aras, Cena, poprečna ocena 4,40.
2. Gorenjska ekipa II., psi Biksar, Dara, Ciga, Jelka, poprečna ocena 4,37.

3. Kočevska ekipa, psi Nano, Dijana, Til, Aga, poprečna ocena 3,90.

4. Ekipa KLG, psi Bor, Bora, Astor, Azor, poprečna ocena 3,38.

Na zaključku je Ivan Cvar, predsednik skupščine ZLD Gorenjske, pozdravil vse navzoče, čestital vodnikom za dosežene uspehe in izročil pokala, ki ju je najboljšima namenila Zveza lov. družen Gorenjske. Vodnik Ludvik Lotrič je dobil pokal za Bistro, najboljšo na prireditvi. Pokal je dobil tudi vodnik Franc Korošec iz Velikih Lašč; njegova kdl. istrijanka Aga je bila najboljša na krvnem sledu.

Miloš Kelih

Republiška in lokalna tekma po krvnem sledu na Kočevskem

Republiška tekma krvosledcev in brak-jazbečarjev po krvnem sledu je bila 7. oktobra 1978 v gojitvenem lovišču Medved na Kočevskem. Tekmo je priredilo Društvo brak-jazbečar in barvar. Istega dne je bila v tem lovišču tudi lokalna tekma lovskih psov lovišča Medved. Dan pred tekmama so polo-

žili umetne sledove s krvjo jelenjadi. Za vsak sled so porabili 1 dl krvi. Položili so 17 sledov. Vsak sled je bil dolg 1000 m.

Za republiško tekmo se je prijavilo 9 vodnikov z 9 psi.

Navajamo pet najuspešnejših:

1. Hanovrska barvarka Tisa Podstenska, dosegla 132 točk in I.a oceno. Vodnik Maks Konečnik, lovišče Medved — Kočevje.
2. Brak-jazbečarka Runa, dosegla 126 točk in I.b oceno. Vodnik Zvone Novoselec, LD Boh. Bistrica.
3. Bavarski barvar Beno Blegoški, dosegel 119 točk in II.a oceno. Vodnik Edo Kofler, LD Žiri.
4. Hanovski barvar Ago, dosegel 118 točk in II.b oceno. Vodnik Branko Zavrnik, LD Slovenska Bistrica.
5. Brak-jazbečar Lor, dosegel 117 točk in II.c oceno. Vodnik Lado Troha, lovišče Medved — Kočevje.

Tekme po krvnem sledu lovskih psov lovišča Medved pa se je udeležilo 8 vodnikov z 8 psi. Navajamo tri najuspešnejše:

1. Brak-jazbečar Galjot, dosegel 92 točk in II. oceno. Vodnik Leopold Zalec.
2. Brak-jazbečarka Alba, dosegla 89 točk in III.a oceno. Vodnik Anton Novak.
3. Brak-jazbečarka Alka, dosegla 70 točk in III.b oceno. Vodnik Jože Boldan, LD Mala gora. (Psica je pravzaprav opravljala preizkušnjo nar. zasnov in se tako rekoč izven konkurence uvrstila tako dobro!)

Teren, na katerem sta bili tekmi, je zelo prikladen in tudi vreme je bilo zelo ugodno. Organizacija je bila odlična, kar je v prvi vrsti zasluga uprave lovišča Medved.

Sodniki so mlajšim lovcem in kinologom pojasnjevali vrednost, pomen in učenje psa po krvnem sledu ter propagirali vsaj po enega šolanega krvo-sledca za vsako lovišče.

Po razglasitvi rezultatov je Janez Gederer, predsednik Društva brak-jazbečar in barvar, izrazil vsestransko zadovoljstvo o tekmah in razdelil diplome ter praktične nagrade.

Miloš Kelih,
kinol. sodnik

Spomin na pomladansko zrejno tekmo ptičarjev leta 1969 na Ljubljanskem polju; tretji z desne sodnik za ptičarje in mednarodno priznani kinološki strokovnjak Bogdan Sežun

Memorial Bogdana Sežuna

Letošnja republiška poljska tekma ptičarjev v spomin Bogdanu Sežunu, slovenskemu kinologu, sodniku in vodniku ptičarjev, je bila 16. septembra v lovišču ZLD Ljubljana.

Tekmovalo je 5 kratkodlakih nemških ptičarjev. Vodili so jih 4 vodniki, ki so hkrati tudi kinol. sodniki za ptičarje.

Ocenjevali smo sodniki: Jože Škofic, Pavel Cvenkel in podpisani. Vodja tekme je bil Janez Dolničar. Vreme je bilo lepo, toda za pse ne najugodnejše: zjutraj je bila megla in močna rosa, ko pa je posijalo sonce, je bilo pretoplo in premalo vlage. Število divjadi je bilo zadovoljivo. Po njivah je bila še koruza, kar je tekmovalce oteževalo.

Uspeh tekme je bil izreden, saj je bilo med prvim in petim le 8 točk razlike v skupnem seštevku in vsi so osvojili I. nagradni razred.

Z 200 točkami je zasedla prvo mesto Živa Podhribska, JRPki 60074, z vodnikom Petrom Pečnikom iz Ljubljane.

Dve točki je zaostal Cilj (Jaka), JRPki 60092, z vodni-

kom Ivanom Udovičem z Unca.

Tretje mesto je pripadlo Blicu Obreškemu, JRPki 60026, z vodnikom Jožetom Štebhom iz Ptuja, ki je zaostal za zmagovalko tudi le dve točki.

Z dvema točkama zaostanka za Živo je bil še tretji pes: Gina vom hellen Kamp, JRPki 60517, z vodnikom Frančkom Rakušo iz Sel pri Hajdini.

Odrezal se je tudi komaj dvehletni Galan vom Lindenkruuz, JRPki 60709, z vodnikom Ivanom Udovičem. Dosegel je 192 točk in torej zaostal za zmagovalko 8 točk.

Ta poljska tekma, memorial Bogdana Sežuna, je bila prava revija kratkodlakarjev, saj imajo vsi telesno oceno odlično in tudi v delu so pokazali odlične naravne zasnove ter so dosledno, odlično šolani. Razmeroma je bilo malo gledalcev. Škoda! Saj bi ob tako uspelem delu vsak lovec užival.

Po končanem terenskem delu smo se zbrali k razglasitvi rezultatov. Podeljene so bile plakete, nagrade in prehodni pokal. Navzoča je bila tudi vdova Bogdana Sežuna, kar je memorial še povzdignilo. S to

uspelo kinološko prireditvijo smo dostojno počastili spomin pokojnega Bogdana, ki je bil vsem sodelujočim na tej tekmi nekdanji učitelj.

Ljuban Zadnik,
kinol. sodnik

Prijavljena legla

Lovski terierji (JRLT):

Leglo: 3. 1. 1979. Rejec Franc Fister, Naklo 23, Naklo.

Leglo 25. 12. 1978. Rejec Edo Bohinc, Skaručna 14 b, Vodice.

Leglo 20. 11. 1978. Rejec Alojz Jureš, Tomšičeva 22, Murska Sobota.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 6. 12. 1978. Rejec Franc Novak, Tomšičeva 1, Brežice.

Nemški kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 17. 12. 1978. Rejec Andrej Oštrbenk, Čatež 9, Brežice.

Leglo 30. 11. 1978. Rejec Anton Snoj, Sneberška 162/a, Ljubljana-Polje.

Kinološka zveza Slovenije

V spomin

Ivan Hanželič je v 84. letu starosti, 4. 2. 1978, za vedno odšel v večna lovišča. Doraščal je na Grabnah pri Središču v zelo težkih razmerah. Izučil se je kovaštva ter kot pomočnik delal na Zg. Štajerskem in drugod. V prvi svetovni vojni je prestajal grozote na več frontah. Po razsulu Avstro-Ogrske je takoj stopil v vrste Maistrovih borcev. Po vojni je postal samostojen kovaški mojster in bil sodelavec v naprednih organizacijah. Leta 1933 je bil med ustanovitelji lovskega društva v Središču in v njem vse do druge svetovne vojne opravljal razne funkcije.

Z okupacijo naših krajev se je za Ivana začela nova pot trpljenja. Aprila 1941 so ga gestapovci aretirali, zaprli in končno izselili v Srbijo, kjer se je vključil v NOB. Po osvoboditvi Beograda je bil proglašen za udarnika-novatorja.

Po vrnitvi v svoj domači kraj je bil med drugimi pobudnik za obnovitev lovske organizacije. Lovski družini Središče je predsedoval 10 let. Pod njegovim vodstvom je LD dosegla zavidljive uspehe, organizacijsko kakor tudi pri gojitvi divjadi. Ni bil le lovec s puško v roki, ampak gojitelj divjadi in čuvar narave, znan na širšem območju. Njegovo 40-letno lovsko udejstvovanje bo z velikimi črkami zapisano v kroniki središkega lovstva.

Za nesebično, požrtvovalno delo ga je LD ob njegovi 70-letnici imenovala za svojega častnega predsednika, bil je nosilec kolajne Maistrovih borcev in odlikovan z redom dela II. stopnje. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in redom II. stopnje. Mnogoštevilne, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, je stisnilo pri srcu, ko so lovski rog in jedki streli iz lovskih pušk naznanili, da je naš »Jovo« legel v hladni grob. Ne le člani naše

LD, ampak vsi, ki smo ga poznali, ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Člani LD Središče ob Dravi
— D. K.

Jože Škoda je umrl v 66. letu starosti. Od njega smo se poslovili 31. 1. 1978 na pokopališču v Kočevju. Rojen je bil na sončnem Dolenjskem ob Krki, dom si je pa ustvaril na Kočevskem. A ni dolgo živel v krogu svoje družine. Prišla je vojna. Italijani so ga, aktivista OF, že maja 1942 aretirali in obsodili. Zapor je prestajal v več krajih Italije. Po kapitulaciji Italije se je izčrpan vrnil na požgano in porušeno domačijo.

Član LD Banja loka je bil od njene ustanovitve leta 1946, član njenega upravnega odbora pa 26 let. V LD Kočevje se je včlanil leta 1960. Tudi v njej je bil 4 leta član uprav. oziroma izvrš. odbora ter 2 leti nadzor. odbora. Gospodar LD je bil dve leti. Njegove lovske vrline so številne. Izkazal se je tudi kot zbiratelj in odpravnik uplenjene divjadi za širše območje Kočevske.

Izredna je bila Jožetova skrb za prehranjevanje divjadi v zimskem času. Ni mu bilo žal ne časa ne svojih konj za razvažanje hrane na krmišča. Smrt ga je doletela sredi lovišča, prav ko je peljal hrano divjadi.

LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge, LD Kočevje pa mu je dala številne pohvale in priznanja.

Nemo smo zrl na rakev v preranem grobu, kamor smo spuščali zelene smrekove vejice, ko so strelji in lovski rog naznanjali njegov poslednji »lov« in naše zadnje slovo od člana zelene bratovščine.

LD Kočevje
in LD Banja loka — M. K.

Jožeta Bovho, upokojenega logarja, soustanovitelja in častnega člana LD Loka pri Žusmu, so pobrali pomladni vetrovi prav na dan letne skupščine naše LD, 24. 4. 1978, starega 68 let.

Svoj delež v NOB je prispeval zlasti kot borec in komandir čete kozjanskega odreda.

Ivan Hanželič

Četrto stoletje je bil član upravnega odbora naše LD (1946—1971), najprej 5 let njen prizadeven gospodar, potem pa 20 let vzoren blagajnik. Skoraj vse življenje je posvetil gozdu in lovstvu. Štiri leta pred smrtjo so mu zaradi zahrbtni boleznii odrezali obe nogi. Toda lovec v srcu je ostal do konca svojih dni. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge, ZLD Celje pa mu je pol leta pred smrtjo podelila priznanje za prizadevno delo v lovstvu.

Na invalidskem vozičku je prisostvoval razvitju prapora LD, 18. 9. 1977. Bil je dobro razporejen, kajti to je bil njegov praznik, saj je k razvitju veliko pripomogel.

In prav lovcu Jožetu se je kmalu prapor kot prvemu sklonil v slovo. Tudi lovski rog je naznanil njegov odhod in strelji iz lovskih pušk. Do solz nas je ganila pesem »Gozdič je že zelen« in potrtih src smo snemali zelene smrekove vejice s klobukov ter jih spoštljivo spuščali na njegovo krsto. Dragi Jože, ostani nam v najdražjem spominu!

Lovci LD Loka pri Žusmu
— V. G.

Ciril Mrakič je umrl v 59. letu starosti in smo se lovci domače in sosednjih LD poslovili od njega 28. 5. 1978.

Izučil se je za zidarja in kot tak delal do invalidske upokojitve l. 1975. Rad je zahajal v naravo, opazoval divjad in vedno našel čas za lovstvo. Sodeloval je pri ustanovitvi

Ciril Mrakič

naše LD leta 1947 in bil njen prvi starešina, skupno 6 let. Sicer je pa še nadalje deloval kot član upravnega odbora LD prav do svoje smrti: bil je še 2 leti blagajnik in 15 let gospodar. LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge, ZLD Gorica pa mu je podelila posebno priznanje.

Bil je tudi borec NOV. Pisatelj Tone Svetina ga v svoji knjigi »Ognjeni plaz« omenja kot ostrostrelca jurišnega bataljona XXXI. divizije. Odlikovan je bil z redom za hrabrost in redom zaslug za narod.

Dragi Ciril, lovci na Bovškem te pogrešamo, pogrešamo kot zvestega tovariša in sposobnega, delavnega lovskega funkcionarja. V miru počivaj na sončnem bovškem pokopališču!

Člani LD Bovec

Lovski oprtnik

Šoje redčijo stalež drobnih ptic pevk

Nekaj ptičjih vrst se je v zadnjem času po naših gozdovih izredno izrodilo v izrazite škodljivce. Ker imajo vse manj naravnih sovražnikov, kakor so kragulj, skobec in

drugi sokoli, so se lahko namnožile čez mero. Mednje spada predvsem šoja, od nekdanja znana plenilka ptičjih gnezd.

V času svojega gnezdenja pokrmi ena sama šoja svojemu naraščaju 400 do 500 mladičev ptic pevk, zlasti sinic. Le-teh gnezdi po iglavcih le kakih 5 parov na ha, v listnatih ali mešanih gozdovih pa 80 do 100 parov na ha. Lahko si torej predstavljamo, koliko škode napravi iglavcem eno samo šojino gnezdo, ko je znano, da vsaka mlada sinčka pospravi do svoje godnosti vsaj tisoč gosenic, tisoč gosenic bi pa že uničilo eno iglasto drevo! Tako lahko eno samo sinčje gnezdo v enem letu obvaruje uničenja zaradi gosenic kar 2 ha iglavcev (po francoski reviji »Animal«).

Pernate »roparice« (pravilno uje) so pri nas resda zaščitene — delno ali popolnoma — vendar šele v zadnjem času, ker jih je bilo vse manj. Zato pa je lepih »šojcev« več in več. Naboj za šoja je predrag, seveda! Čeprav je pečena šoja, tudi stara, poslastica, da malo takih! Tega škodljivca so mnogi ptičarji svoj čas jeseni lovili na limanice. Nekateri so jih nalovili po cele vreče. Po 49. členu našega lovskega zakona pa je tak lov sedaj prepovedan. Prepovedan je tudi lov s pomočjo magnetofona! V ZR Nemčiji je pa pravkar v modi kasete, ki oponaša šojin glas, ko je v stiski, v nevarnosti. Pa so Nemci glede lova strogi in ostrji že čez razumne mere!

Do nedavna so pri nas šoje pozimi lovili tudi v zanke, spletene iz konjske žime. Šoja se je ujela v žimnico, ko je hotela priti do koruznega storža, zasajenega sredi umetno narejenega grmička. Po 49. členu omenjenega zakona pa z zankami divjadi ni dovoljeno loviti. In šoja je po sedanjem zakonu — divjad! Šoja torej lahko le kličeš s čvenkom in jo streljaš, skrit v naravnem ali umetnem zaklonu iz vej. Streljaš jo lahko tudi ob raznih priložnostih skozi vse leto. Vendar je to vse premalo!

Šoje bi morali pokončevati na vse možne načine, sicer se nam bodo razmnožile čez glavo!

Šoja — ostanek po kraguljevem obedu

Foto J. Meglič

Tudi po naši sedanji lovski zakonodaji je, po mojem mnenju, možna rešitev. Po istem 49. členu namreč republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano lahko dovoli vsakršen lov na divjad, ne glede na prepoved v prvem odstavku tega člena, če je to potrebno v skladu z lovskogospodarskim načrtom npr. za razplod divjadi. Po določilu tega člena bi se lahko tudi dovolil lov na sive vrane, srake in šoje s pomočjo sove uharice, za kar se v prvi vrsti poteguje Zveza lovskih druženj Ljubljana.

Ob uresničenju vsega tega šoja kot vrsta ne bi bila ogrožena. Torej??

Francè Avčin

Pripomba: Drugačno gledanje na šoja torej, kakor ga ima npr. J. Perat v članku »Šoji v zagovor«, objavljenem v prejšnjem, novembrskem Lovcu. A četudi je F. Avčin svoje navedbe podprl s podatki iz inozemske revije, imam pomisleke glede točnosti teh podatkov.

Skoraj vsak lovec, zlasti podeželski, ve, da nikjer pri nas v Sloveniji na 1 ha listnatega ali mešanega gozda ne gnezdi 80 do 100 parov sinic.

Tudi ni verjetno, da bi šoja svojim mladičem pokrmila največ mladih siničk. Znano je vendar, da vseh šest vrst pravih sinic gnezdi v duplih, kamor je precej večji šoji težko priti. Pri nas živče prave sinice so: velika sinica,

menišek, močvirska pezdicevka, vrbja pezdicevka, čopasta sinica in plavček. Ali je meso sinic res tako zelo okusno, da bi šoja morala stikati prav za njimi okrog dupel, medtem ko imajo številne druge drobne ptice gnezda po vejah na prostem, tako da s onihova jajčeca in mladiči veliko bolj na očeh stikljivim šojam. Torej??

Urednik

Brak-jazbečarka na krvnem sledu divjega prašiča

Bilo je 31. julija letos, ko sva se z gospodarjem naše LD odpravila na popoldanski lov na divje prašiče, v planino med Šavnikom in Možicem, kjer je bilo od njih vse razrito. V lovišču naše LD so divji prašiči prehodna divjad, vendar jih pride k nam vsako leto več. Najprej se pojavijo na omenjeni planini, kasneje pa na širšem območju, toda pred zimo se vrnejo nazaj v toplejše revirje Primorske.

V planino sva prišla na večer ob pol sedmih in si takoj uredila čakališči, streljaj narazen. Po približno polurnem čakanju opazim, da je solovec zapustil čakališče in odšel po planini navzdol. Komaj mi je zginil izpred oči, že zaslišim strel iz njegove risnice $6,5 \times 68$. Pomislil sem, da je morda res še pri dnevu streljal na prašiča; planina je bila namreč ob najinem pri-

hodu tako sveže zrita, ko da so se prašiči umaknili tik pred nama.

Kmalu po strelu je tovariš prišel k meni in mi vse povedal. Streljal je prašiča, ki pa je po strelu zbežal čez dolino v goščavo v smer Šavnika. Precej razburjenega sem potolažil, da ga bova, če je zadel, s psico Runo,* ki sem jo imel s seboj, že poiskala.

Podali smo se torej na nastrel, kjer je strelec pustil svoj nahrbtnik. Medtem se je že precej zmračilo in tudi s svetilkama na nastrelu nisva našla krvi. Kljub temu pa sem psico dal na sled, misleč, da je prašič obležal kje v bližini in ga bo psica poiskala še po toplem sledu. Psica me je vodila točno po tiru, kjer je bil moj solovec videl bežati prašiča. Toda le nekaj časa je vlekla navkreber. Ker se je že popolnoma zmračilo, sva nadaljnje iskanje preložila na naslednji dan.

Zjutraj sva ponovno poskusila iskati od nastrela. Tudi tokrat je psica vlekla po istem sledu kakor zvečer. Po približno 100 m opazim na drugi strani grape na skali kaplje krvi. Potem pa prav tam, kjer sva prejšnji dan s psico sledenje opustila, na travi novo kapljo. Potem je psica vlekla navkreber v gosto bukovje. Skrajšam ji sledni jermen le na meter dolžine, kajti skozi goščavo se za njo le s težavo prebijam. Zgubim klobuk, ona pa še bolj vleče in hrope. Po skoraj neprehodni goščavi prideva do sveže razbrskanega listja. To nama je bil zanesljiv znak, da sva na pravi poti. Prideva še trikrat do tako razbrskanega listja in spraskanih tal, v presledkih po 30 do 50 m. Toda na nobenem mestu se prašič ni ulegel. Na četrtem takšnem mestu se pa pred psico dvigne roj muh. To je bil znak, da je prašič že precej omagal in da je na tem mestu počival. Muhe so tudi dokazovale, da je prašiču na tem mestu oteklo precej krvi, saj so bile srage po tleh.

Z velikim zanimanjem je psi-

* Runa je na republiški tekmi po krvnem sledu na Kočevskem, 7. 10. 1978, dosegla odlično drugo mesto. Beri na strani 283!

ca ovohala ves ta prostor, a kmalu potegnili naprej. Pa ne daleč. Nenadoma je obstala in zarenčala; tik pred njo opazim mrtvega prašiča. Renčala je nanj, a ga ni upala zgrabiti, kajti še nikdar doslej ni imela opravka s to divjadjo. Pač pa je poiskala že več obstreljenih srnjakov. Da bi jo opogumil, sem prijel prašiča za nogo. Komaj sem to storil, ga je z vso srditostjo zgrabila za vrat.

Veselo je bilo na višku. Najprej sem psici zataknil na ovratnik zeleno vejico. Zasluži jo vsak lovski pes, ki po krvnem sledu najde obstreljeno veliko divjad. Nakar sem lovskemu tovarišu, gospodarju naše LD, čestital lovski blagor, hkrati pa mu z levico na svojem klobuku izročil vejico plena. Kaj pa zadnji grizljaj? Tega uplenitelj prašiču pač ne vtakne v usta, ker divji prašič ni prežekovalec.

Sledil je pregled uplenjenega prašiča. Zadet je bil v levi kolk, vendar brez izstopne rane. Krogla, 8,2 gramska, je kost popolnoma zdrobila, zdrobila pa se je tudi krogla, katere del je prodril tja do želodca. Iztrebljenega prašiča je uplenitelj optal kakor gamsa in ga prinesel do avtomobila; tehtal je 51 kg.

Brez psice Rune prašiča nikakor ne bi našla. Omagal je pod vrhom Možica, torej na popolnoma drugi strani, kakor sva s solovcem domnevala. Torej ne pod Šavnikom, kamor se je usmeril po strelu. Izdelana sled z vsemi kljukami je bila dolga okrog 600 m.

Vodstva lovskih druženj in lovci bi morali imeti več posluha za učenje psov po krvnem sledu. Vsaka lov. družina bi morala imeti vsaj enega res dobro izvežbanega psa za sledenje po krvnem sledu. Tako marsikatera zastreljena divjadi ne bi izgubili. Popolnoma napačno ravnaajo lovci, ki brez pomoči psa, veččega sledenja po krvnem sledu, iščejo ranjeno divjad. Navadno je konec takšnega iskanja opravičilo, češ žival je bila premalo zadeta, nič hudega ji ni in se bo še izlizala. Resnica je pa popolnoma drugačna.

Zvone Novoselec,
LD Bohinjska Bistrica

— Urednik

Stenski koledar s posnetki divjadi za leto 1979

Fotokino klub DIANA je tudi letos izdal stenski koledar za leto 1979, s trinajstimi izvirnimi posnetki divjadi v njenem naravnem okolju. Koledar je tiskan na umetniškem mat papirju v petih barvah, v formatu $33,5 \times 49$ cm. Vezan je s kovinsko spiralo in vložen v kartonsko vrečko. Na zadnji strani so opisi vseh predstavljenih živali.

Koledar je lahko lep okras lovskih sob ali kotičkov in nadvse primerno novoletno darilo osnovnim šolam ter tistim ljubiteljem narave, ki sodelujejo z lovsko družino pri varstvu divjadi.

Cena izvodu 60 dinarjev.

LOVSKE DRUŽINE IN POSAMEZNIKI GA NAROČAJTE
v POSLOVALNICAH LOVEC v Ljubljani — Gosposvet-
ska 12, v Celju — Tomšičev trg 13, v Mariboru —
Gregorčičeva 11 in v Novi Gorici — Prešernova 17.

Lovska družina
Taborska jama
priredi
tradicionalno novoletno

STRELSKO TEKMOVANJE NA UMETNE GOLOBE IN V TARČO »SRNJAK«

Tekmovanje bo v torek, 2. januarja 1979, na Zavrhu
Sp. Slivnica pri Grosupljem. Pričetek ob 8.30.

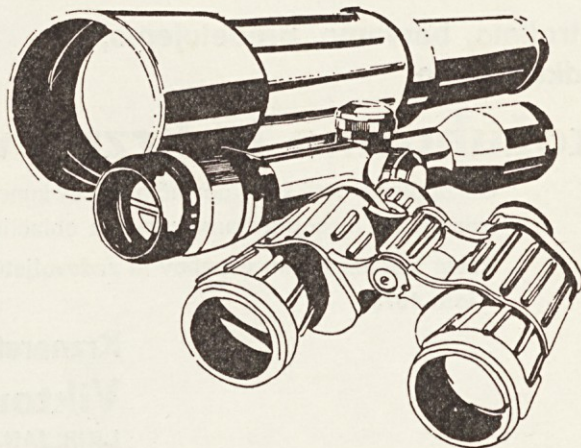
Pokali in praktične nagrade bodo posebej za uspešne
A kategornike in posebej za B kategornike!

Za jedačo, pijačo in toploto bo poskrbljeno!

Strelce posameznike kakor strelske ekipe vljudno vabi

LD Taborska jama

Precizni lovski pripomočki »HABICHT«

SWAROVSKI OPTIK

TIROL

Izdelke tirolske tovarne optičnih instrumentov
SWAROVSKI, vse s Habicht optiko:

- modernizirane dvoglede 7×42 MDV in 10×40 MDV;
(MDV = naravnanje vsake priočesne leče posebej)
- odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in z nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7×42 MDV GA in 10×40 MDV GA;
- najkvalitetnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30×75 ;
- strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4×32 do 6×42 ;
- najnovejše daljnoglede NOVA;
- municijo Hirtenberg;
- puške Steyr-Mannlicher

IMA STALNO NA ZALOGI GENERALNI ZASTOPNIK
ZA JUGOSLAVIJO TOVARN SWAROVSKI,
HIRTENBERG IN STEYR

**Hans
Fanzoj**

puškarna

Borovlje — Ferlach

Griesgasse 1

Avstrija

Najnižje eksportne cene!

**Strojimo, barvamo, predelujemo,
odkupujemo**

kožuhovino in krzno vseh vrst

Odkupujemo tudi kože domačih zajcev-kuncev.

Izdelujemo in popravljamo usnjena oblačila.

**Vsem lovcem veliko uspehov in zadovoljstva
v letu 1979!**

Krznarstvo

Viktor Berič

LJUBLJANA, Komenskega 36

Telefon (061) 320 556

KTL TOZD »Kuverta«

Titova 87

LJUBLJANA

izdeluje:

navadne in samolepljive kuverte,
pisemski papir v mapah,
vrečke raznih vrst s tiskom in brez tiska,
potiskani ovojni papir
itd.

OBVESTILO

V Lovcu, št. 7 — oktober 1978, smo
na 224. strani objavili obvestilo o
tatvinah lovskega orožja.

S tem v zvezi sporočamo, da smo
ukradeno češko bokarico, številka
412841, izsledili in puško vrnili last-
niku Pavlu Ščelku, Koper.

**REPUBLIŠKI SEKRETARIAT
ZA NOTRANJE ZADEVE**

Uprava javne varnosti

**Oddelek za zatiranje
kriminalitete
Ljubljana**

MALI OGLASI

Izgubila se je — 7. oktobra t. l. — na
območju Dolskega zlato rumena dolgo-
dlaka psička retrieverka Liba. Poštene-
ga najditelja prosim, naj mi jo proti
nagradi vrne. Nagradim tudi tistega, ki
mi o njej kaj sporoči. — Lokar, Ul.
bratov Čebuljev 21, 61000 Ljubljana.

Kupim tricevko (drilling) z eno ali dve-
ma risanima cevema in z montiranim
strelnim daljnogledom. Ponudbe s po-
drobnim opisom pošljite na naslov:
Slavko Pejčaković, 41330 Novska, SR
Hrvatska.

**Prodaj lovski karabin »243 WINCHE-
STER«** z montiranim strelnim daljnogle-
dom Kahles 2—7× (montaža Suhl).
Puška je pristreljena in v odličnem
stanju. Klaudio Žnidaršič, Orskovče 27,
66257 Pivka.

Prodaj novo češko bokarico, kal.
12—7×57 R, z daljnogledom 4×42
in menjalnima cevema, kal. 12—12.
Prodaj tudi **mavzerico** 7×64 z dalj-
nogledom Hensold 6×42. — Rino Si-
moneti, Gregorčičeva 13, 61000 Ljub-
ljana, telefon (061) 22 396.

Kratkodlako istrijanko so mi odpeljali
15. okt. 1978. Ima tetovirano številko
61347. Kdor karkoli ve ali bo zvedel o
njej, naj mi, lepo prosim, sporoči. —
Andrej Milavec, Planina 179, 66232
Planina.

Ugodno prodaj češko bokarico, kal.
12—7×57 R. Puška je nova, brez me-
njalnih cevi. Telefon (068) 69 102,
Cerklje ob Krki.

Prodaj letnike revije LOVEC: vezane
1913 in od 1919 do 1941 ter od 1946
do 1955/56; nevezane od 1956/57 do
1977/78. Cena po dogovoru. — Ivan
Majcen, Igriška 3, 61000 Ljubljana, tel.
(061) 22 992, po 13. uri.

Prvi letnik (leto 1910) glasila Lovec
zamenjam za letnika V (l. 1914) in VIII
(l. 1921). — Ljuba Zadnik, ZLD Ljub-
ljana, Župančičeva 9, Ljubljana.

Mlade lovske terierje odličnih staršev,
izvrstnih jamarjev, prodaj. Poleženi
25. 9. 1978. — Vili Ferluga, Štrekljeva
22 a, 62000 Maribor.

Mreže za vrtno in druge ograje — v
višini po želji kupca — iz garantirano
nerjaveče žice izdeluje: ing. Lojze Koc-
mur, Podgorje 29, 63230 Šentjur pri
Celju.

**Prodajam lovske pse goniče in ptičar-
je** naslednjih pasem: balkance, posav-
ce, tribarvne goniče, bårake, brak-jaz-
bečarje in ptičarje. Na voljo so vam
mladi psi, od 2 do 12 mesecev starosti,
in starejši psi od 2 do 5 let starosti.
Mladi so po 1000 din, starejši pa po
2000 din. Pošljem ekspresno na želez-
niško postajo kupca takoj po naročilu
in vplačilu. — Miodrag Kušić, Nušičeva
ulica 10, 32250 Ivanjica, SR Srbija,
telefon 032 831 126.

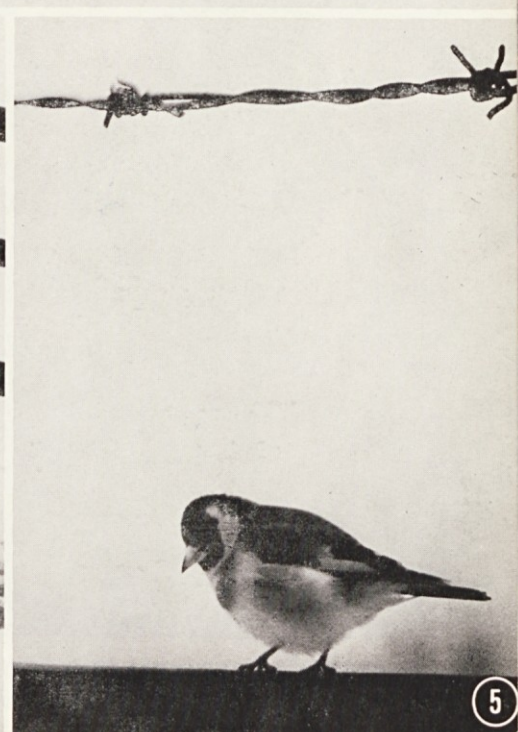
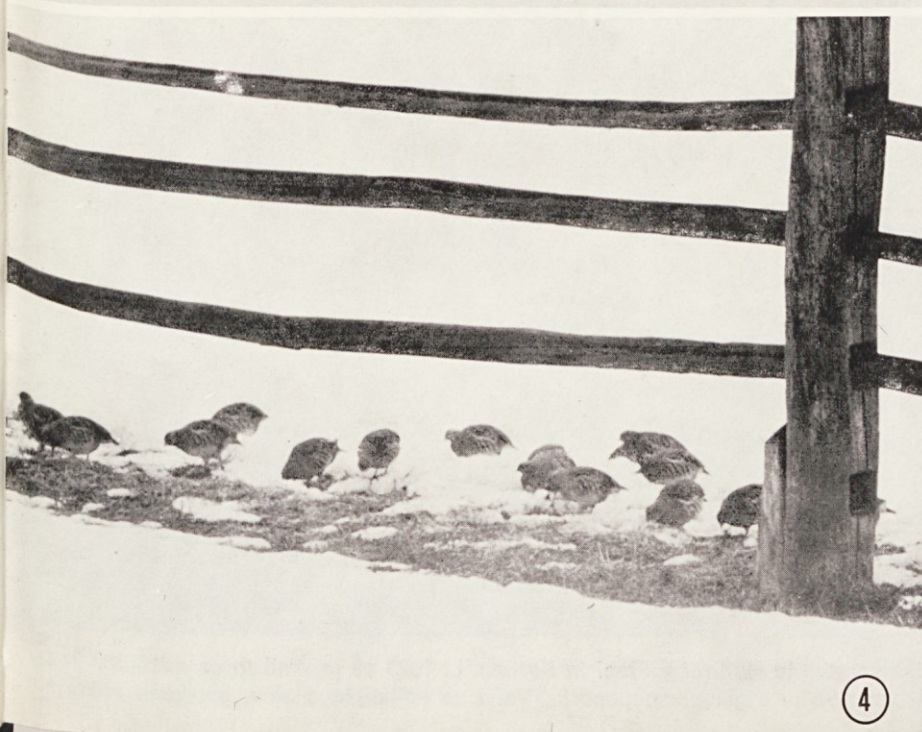
Ostrodlakega nemškega ptičarja, štiri
leta starega, prodaj. Pes ima odlično
telesno oceno. Informacije po telefonu
(066) 21 405.

Balkanskega goniča, starega 2 leti, pro-
dam. Ima telesno oceno prav dobro,
je opravil PNZ in odlično goni. — Jože
Medja, Begunje 62, 64275 Begunje na
Gorenjskem.

Slike na tretji strani ovitka:

1. Dokler je le toliko snega,
gamsom v Doliču še ni težko.
Foto Konrad Mlinar
2. Muflonom na Gorenjskem bi
brez krmišč trda predla.
Foto Branko Galjot
3. Zimska idila na Jelovici.
Foto Rado Čenčič
4. Zima je jerebice pritisnila
pod kozolec. Foto Branko Galjot
5. Lišček in ograjena prostost.
Foto Janez Papež, DIANA

Naslikal Josip Gorup, rojen 27. 9. 1898. Slikarstvo je študiral v Pragi in Berlinu. L. 1923 se je vrnil in se naselil v Podbrezjah na Gor. Tragično je preminil oktobra 1926 v triglavskem pogorju. Velja za najboljšega slov. lovskega slikarja.